

UDHËZUESI I GRAVE

SAID NURSI

Said Nursi

“Udhëzuesi i Grave”

NJË BISEDË ME GRUPIN E GRAVE

Kjo është një bisedë me grupin e grave besimtare, që janë motrat tona shpirtërore të jetës së mbrapme.

Në disa vende ndaj librave të Risale-i Nurit, ndihet një respekt dhe sinqeritet i madh nga ana e grave. Për arsye se e kanë pëlqyer Risale-i Nurin, ato duan të më respektojnë jashtë mase. Gjithashtu kur erdha në medresenë e qytetit të Ispartës, mora vesh se këto motra fisnike, dëshironin të merrnin këshilla nga unë në atë formë që u jepen myslimanëve nëpër xhami. Ato shpresonin shumë për këtë veprim të mëshirshëm. Ato nuk kanë dijeni se unë jam shumë i sëmurë në katër pesë drejtime. Jam i shpërqendruar përderisa nuk kam fuqi të flas. Sonte vura re se ashtu si para pesëmbëdhjetë vjetësh me kërkesën e rinisë shkrova librin “Prijësi i Rinisë”, i cili është shumë i dobishëm tek të rinjtë, po kështu edhe ky grup grash, në këtë kohë të vështirë, ka shumë nevojë për një prijës të tillë. Përballë dëshirës së tyre mbeta në mëdyshje, për shkak të gjendjes time jo të mirë, sepse isha i dobët dhe i pafuqishëm. Megjithatë, në mënyrë të përmbledhur brenda tri pikave, për këto motra fisnike të shpirtit, do të rradhish ato më kryesoret:

Pika e parë: Themeli më i rëndësishëm i Ri-sale-i Nurit është “Mëshira” dhe ky grup grash, janë heroina të mëshirës, sepse ato shpirtërisht kanë kontakt më shumë me Risale-i Nurin. Unë falenderoj Zotin xh.sh. në këtë rast, se kjo lidhje ka dalur në shesh në shumë vende. Mëshira e tyre është edhe një ndjenjë shumë e madhe, që nuk pret fare shpërblim. Në këtë kohë kjo mëshirë vlen jashtëzakonisht shumë.

P. sh. një nënë për të shpëtuar fëmijën e saj, pa shpresuar fare për shpërblim, sakrifikon jetën. Me një sakrificë të vërtetë dhe sublime, ajo vetëflijohet dhe bëhet “kurban” për fëmijët e saj. Kjo tregon se gratë janë heroina të mëdha. Po të lulëzojë kjo cilësi e tyre, atëherë ato do të shpëtojnë në të dy jetët. Por pengesat e rrymave të ndryshme dhe të këqija, nuk e lënë që të lulëzojë këtë “cilësi” të bukur dhe i shtynjë drejtë abuzimeve. Nga qindra shembuj, do të parashatrojmë atë më të thjeshtin:

Një nënë fisnike, fëmijët e vet i edukon vetëm të shpëtojnë nga rreziqet e kësaj jete dhe i merr parasysh të gjitha vështirësitë, vetëm e vetëm që t'i garantojë fëmijës jetën e përkohshme. Që t'i bëhet djali oficer, të gjithë mallin e shpenzon dhe e heq nga medreseja e "hafizëve", për ta dërguar në Europë. Mjerisht ajo nuk e kupton se e ka hedhur në prehrin e rreziqeve të përjetshme, duke e shpëtuar nga burgu i përkohshëm. Ti e di mirë se jeta është e shkurtër. Punët e vlefshme janë të shumta. Në qoftë se ti e hulumton kokën tënde, gjen shumë dituri të padobishme, si trungjet e drurëve të prera dhe të pashpirt. Se unë kam hulumtuar dhe i kam gjetë ato. Tani dituria shkencore dhe filozofike që ke në tru, duhet t'iu lërë vendin bindjeve, që duke iu lutur Zotit xh.sh., të gjitha sa dinë, dijet e tua të kthehen dhe të bëhen të dobishme dhe të ndritura.

Ajo nuk mendon se djalin e ka futur në ferrin (xhehennemin) e përjetshëm. E gjora nuk po e kupton se po vihet kundër mëshirës, që ka lindur që me krijimin e saj. Duke qenë e drejta e saj të bëhet pjesëtare e sevapeve të të birit, e humbë atë, po qe se nëna nuk ia jep arsimin e duhur fetar atij, duke u kthyer më vonë ky fëmijë në një paditës të saj. Për këto ndërhyrje anormale fëmija do të kërkojë të marrë hakun ndaj së ëmës, sepse vet ajo nuk e ka edukuar që t'i përulet ligjeve të Krijuesit të vet duke e qortuar. Ai do t'i bërtasë me të drejtë nënës, duke i thënë: "Vet e ke fajin, pse nuk më ke forcuar besimin, por më zhyte në këto rreziqe?" Kështu ai vazhdimisht do të ankohet, ngaqë nuk e ka marrë edukatën e duhur të fesë Islame. Në këtë jetë nuk do të mundet t'i kushtojë vëmendje mëshirës së nënës dhe ndoshta do të bëjë shumë gabime ndaj saj. Në qoftë se nëna nuk e shpërdoron mëshirën që ka ndaj djalit të saj për ta shpëtuar nga burgu i përjetshëm i ferrit, dhe nga vdekja e përjetshme që është rruga e mosbesimit dhe e mëkateve, atëhere nëna bëhet pjesëtare e të gjitha sevapeve të të birit. Edhe në qoftë se ajo vdes, në fletoren e veprimtarisë së saj, i regjistronen sevapet që ka bërë djali i saj, gjë që ia shndrit shpirtin. Ky djalë në jetën e ahiretit nuk do të bëhet paditësi i saj, por ndoshta si një djalë fisnik, me gjithë shpirt do të bëhet një strehues i nënës. Mësuesi i parë i fëmijëve, edukatori më ndikues dhe më i përshtatshëm, është nëna e tij. Në lidhje me këtë temë, unë po ju tregoj (këshillat e nënës) në jetën time, gjë që e kujtoj vazhdimisht. Deri në moshën tetëdhjetë vjeçare të jetës time, unë kam marrë mësim nga më shumë se tetëdhjetëfëmijë persona të ndryshëm. U betohem se asnjëri nuk më ka ndikuar ashtu si mësimet dhe këshillat e nënës time. Ato kanë qenë themeloret, që Zoti e ndjeftë dhe e shpërbleftë me të gjitha të mirat. Këto këshilla më kanë pëshpëritur vazhdimisht në veshin tim dhe kanë lulëzuar si ato farërat e kultivuara. Unë mendoj se vetëm mësimet e tjera, nuk mund të japin frutin e duhur. Tani do të mundeni ta kuptoni se në moshën një vjeçare, ato mësimet që më ka dhënë nëna, kanë lënë akoma gjurmë në shpirtin tim edhe tani që jam mbi tetëdhjetë vjeç. Ato po vazhdojnë të japin akoma frutet dhe prodhimin e merituar. Kështu: Prej katër themeleve tona, më i rëndësishmi është "Mëshira". Dhembshuria në veprat e Risale-i Nurit ka zënë shkallën më të lartë. Unë u binda se në këtë libër, shumë qartë po parashtroj këshilla praktike nga nëna ime.

Pra në qoftë se nënat nuk e shpërdorojnë mëshirën me sinqeritetin që u ka hije, me siguri nuk duhet të bëjnë abuzime me fëmijën e tyre, për t'ua prishur jetën e përjetshme, që ajo jetë për ta është në vlerën e një arke të mbushur plot e përplot me diamante. Duke ia kthyer vëmendjen djalit, vetëm nga kjo botë e përkohshme e cila ndaj asaj tjetrës është si thërmijë qelqi, atëhere do të ishte një abuzim i mëshirës së saj, që ia ka dhuruar Krijuesi për fëmijën e pamëkat.

Po të japim pulën si shembull që është një shpend i pafuqishëm, tek ajo shumë qartë mund të shohim se si nëna e sakrifikon shpirtin, për të shpëtuar zogun e saj nga kthetrat e luanit. Pra pa

pritur fare shpërblimin, dobinë apo dashurinë e dikujt, ajo e sakrifikon jetën në mbrojtje të fëmijës së saj. Tani puna më e vlefshme e ahiretit dhe cilësia më e mirë e arsimit fetar, shfaqet tek sakrifica, që merr pjesë heroikisht tek cilësia e nënës. Po që se mëshira dhe sakrifica do të mund të shfaqet tek grupi i nënave fisnike, atëhere në gjirin e myslimanëve do të jetë një shkak real, për përjetimin e lumturisë së vërtetë. Heroizmi i baballarëve nuk kryhet pa pasur shpresë për ndonjë shpërblim, në mos tjetër ata presin interesim dhe respekt. Mjerisht grupi i grave të pafata, për t'i shpëtuar mizorisë dhe sundimit të burrave, për të cilat shkak është dobësia dhe paaftësia, ato tregohen hipokrite në një farë mënyre.

Pika e dytë: Këtë vit duke qenë i vetmuar dhe i shmangur nga jeta shoqërore, për respekt të disa vëllezërve dhe motrave të shpirtit, e solla fytyrën nga ata. Nga shumë miq që takoheshin me mua, dëgjova ankesa për jetën familjare dhe thashë: “Ah medet! Me të vërtetë të ketë arritur puna deri këtu? Edhe pikëmbështetja e njerëzve, familja, u prish!”

Ajo, familja është vendmbrojtja e secilit njeri, veçanërisht jeta familjare e myslimanëve është si një lloj parajse e vogël. Duke analizuar shkakun e këtij problemi, mora vesh se për t'i shfrenuar veset e rinisë, për t'i dhënë dëme fesë islame dhe për të prishur jetën shoqërore të myslimanëve, dy grupe tradhtarësh ditë e natë po punonin, një lloj edhe me grupin e femrave të pakujdesshme. Akoma më ashpër, dy grupe të tjera nën perde mundohen t'i shfrenojnë, t'i hedhin në vende të gabueshme. Kështu u binda se lakuriqësia e grave të paturpshme dhe të shfrenuara do t'i godasë besimtarët keqazi. O motrat e mia dhe ju o bijtë e mi, dëgjojeni mirë këshillën që do të parashtroj më poshtë. Ajo iu shërben për të fituar jetën tjetër dhe kënaqësitë e kësaj jete. Mund të ruhen edhe cilësi të tjera brilante vetëm e vetëm atëhere kur të keni marrur edukatën e përshtatshme të fesë islame. Edhe vetë e keni dëgjuar se si u vajti halli grave në Rusi.

Në një tregim të Risale-i Nurit është thënë se: Një burrë i mençur nuk duhet t'i sakrifikojë ndjenjat dhe dëshirat tek gruaja e tij vetëm për kënaqësinë e dhjetë vjetëve të kësaj bote. Me saktësi, ta dini se hijeshija më e bukur e grave është në moralin e tyre të brendshëm dhe tek mëshira e tyre e veçantë. Këto cilësi të bukura do të vazhdojnë deri në përjetësi. Mundohuni t'i frenoni dëshirat tuaja, të respektohen cilësitë e vjera të grave tuaja të lejuara, në mënyrë që ato të gjejnë mbështetje edhe në moshën e pleqërisë. Për besimtarët shoqëria me to nuk është vetëm për një jetë të shkurtër të kësaj bote, por ndoshta edhe për jetën e përjetshme, ku do të ketë një shoqëri përrallore. Është kjo arsyeja që në moshën e pleqërisë ia shton dashurinë, respektin dhe nderimin ndaj njëri-tjetrit.

Tani nën maskën e kulturës dhe të qytetërimit të sotëm, pas një dashurie si kafshët, çiftet po ndahen përjetësisht, duke u përballuar me një shkatërrim total të jetës familjare.

Përsëri po e theksoj ashtu siç e kam thënë edhe në një vend tjetër në Risale: Është fatbardhë ai burrë që për të mos humbur bashkëshorten e vet në jetën e përjetshme e ndjek gruan që është mirë me punët e ahiretit, sipas parimeve të fesë Islame, duke u bërë në këtë mënyrë edhe vetë një mysliman i mirë. Po kështu është fatbardhë edhe ajo grua, që ka pasur fatin të martohet me një burrë që përjeton fenë islame dhe përpiqet për të mos e humbur kënaqësinë e jetës së përjetshme. Ajo duke ndjekur burrin e vet, kthehet në një myslimane të mirë, që brenda kënaqësive të kësaj jete, e fiton edhe parajsën e lumtur.

Sa fatzi është ai burrë që imiton gruan e vet në rrugën e mëkateve dhe nuk mundohet fare ta pengojë atë, duke e nxirë jetën akoma më shumë. Po ashtu edhe kjo grua vetë është po aq fatzezë, që është martuar me një burrë të tillë, që stimulon ligësitë e rrugës së mëkateve, duke i parë këto veprime në një formë tjetër, ajo e kopjon atë. Mjerë ato çifte që së bashku me njëri-tjetrin bashkëpunojnë për të hyrë në thellësinë e zjarrit, duke u shtyrë drejt qytetërimit të shfrenuar.

Këto tregime të Risale-i Nurit kanë këtë kup-tim: Lumturia e jetës familjare dhe kënaqësia e kësaj jete dhe asaj tjetrës, është kur shfaqen cilësitë e vlefshme të grave. Kjo realizohet vetëm e vetëm kur mbështetemi tek përjetimi i fesë Islame, që buron nga Kur'ani i Famshëm. Kyçi kryesor i jetës familjare është që kur gruaja e sheh burrin e vet në ndonjë vend të pahijshëm edhe vetë duke bërë pabesi, abuzon detyrën e vet në inat e sipër, si ajo ushtria që nuk u bindet urdhërave. Kështu ndërtesa e kësaj familjeje shkatërrohet që nga themelet. Në këto raste, duhet që gruaja të tregohet e kujdes-shme, ta frenojë burrin e vet duke e përmirë-suar atë, në mënyrë që ta shpëtojë nga rruga e mëkateve ku ka rënë, që t'i garantojë jetën e përjetshme dhe lumturinë. Përkundrazi, po qe se gjërat kërkon t'i zgjidhë me inat dhe e demaskon duke bërë të njëjtin gabim, duke shkuar me burrat e huaj, atëhere më shumë se askujt ajo i bën dëm vetvetes. Dihet se kush e shkel besnikërinë edhe në këtë jetë merr dënimin e merituar. Sepse gruaja në krijimin e saj e ka si një ligj frikësimit ndaj syrit të huaj, stepet dhe tërhiqet ndaj burrave të huaj. Burri është ndryshe. Ai ndaj vështimit të grave të huaja nuk frikësohet dhe nuk tërhiqet. Gruaja, nga pamja e njëzet burrave të huaj vetëm ndaj dy vetëve mund të mos ngushtohet, kurse burri nga pamja e njëqind grave vetëm njërës mund t'i ngushtohet. Në këtë drejtim gruaja stepet dhe torturohet edhe pse e quan të pabesë të shoqin. Kjo dobësi e grave buron nga fakti se ato nuk janë në gjendje ta ruajnë dinjitetin e tyre.

Shkurt: Gratë heroike me shpirt të madh, në pikëpamje të sakrificës dhe mëshirës fisnike, i tejkalojnë burrat e tyre. Po kështu gratë nuk mund të arrijnë kurrë gjer në ligësinë e burrave të tyre, pra me trupin e tyre të imtë dhe të pafuqishëm, ato duhet t'i ruhen sulmit të burrave të huaj, prandaj e ndjejnë veten të frikësuar dhe për këtë arsye janë futur nën mbulesë. Sepse një burrë për kënaqësinë tetëminutëshe, është gati të bëjë dhunë, që në këtë jetë i kushton vetëm tetë lira. Për shkak të këtyre tetë minuta qejfi dhe kënaqësie, atij i duhet të pranojë humbjen e këtij xhesti por gruaja për tetë minuta qejf, edhe në këtë jetë ngarkohet me një barrë prej tetë muajsh dhe me tetë vjet për të ushqyer dhe edukuar fëmijën ilegal. Me këto ilustrime kuptohet më mirë se kënaqësia e një gruaje të pamoralshme mbetet njëqind shkallë nën atë të burrit.

Këto raste të shpeshta tregojnë se, karvani i grave fisnike dhe aftësia e tyre për të plotësuar kënaqësitë dhe dëshirat e veseve është afër shkallës zero. Krijuesi në qenien e tyre ka vendosur një veti dhe aftësi nga ku buron morali i pastër. Domethënë, ato janë një lloj krijese që në jetën familjare mund të zbatojnë moralin e fesë Islame (sepse ato janë jo vetëm gjysma e racës njerëzore, por vetë nëna e llojit njerëzor). All-llahu i Madhëruar i mbroftë këto motra nga dhuna e katilëve!

O motrat e mia, këto fjalë po iua them si një sekret: Është shumë më mirë për ju të jeni të kursyera dhe nikoqire të mira, ashtu siç edhe jeni krijuar që kur keni lindur. Gjithashtu më mirë edhe të punoni si ato gratë e fshatit për të nxjerrë bukën e gojës, se sa të hyni nën sundimin e një

burri mizor, që e ka bërë si moto të jetës së vet, jetën e paturpshme ashtu si të pafetë e Europës. Mos u nënshtroni dhe mos u pajtoni me këta bandillë të rrezikshëm. Po qe se iu ka rënë fati të jeni martuar me një burrë të pamoralshëm, që nuk pajtohet me sjelljet tuaja të mira, mos u mundoni të ndaheni prej tij, por vazhdoni me sjellje të hijshme dhe me durim. Inshaall-llah këto veti tuajat, do ta sjellin bashkëshortin tuaj në rrugë të mbarë. Përkundrazi po të ndaheni, do ta sorollasni veten tuaj në dyert e gjyqeve, gjë që nuk të pajton kurrë me moralin dhe normat e islamit.

Pika e tretë: Të nderuarat motrat e mia, duhet të jeni të bindura se siç është argumentuar edhe në veprat e Risale-i Nurit, në qindra argumente është theksuar se qejfet dhe kënaqësitë e palejuara, nuk bëjnë gjë tjetër, veçse tejkalojnë vështirësitë dhe hidhërimet. Duke e lexuar vetë këtë libër, do të bindeni më mirë.

Tani në mënyrë të përmbledhur do t'iu jap disa këshilla që me “Fjalët e Vogla”, në “Fjalën e Gjashtë” e “të shtatë” dhe me “Prijësin e Rinisë”, udhëzimet e këtyre do t'iu mjaftojnë në vendin tim. Duhet të bindeni se qejfet dhe kënaqësitë e hallallit, janë të mjaftueshme për njeriun. Në shtëpitë tuaja bisedoni me fëmijën e pamëkatshëm dhe do të jeni njëqind herë më e kënaqur, se sa të shkoni e të shikoni një film të pahijshëm.

Mos dyshoni se në këtë jetë, në përjetimin e fesë Islame dhe në besimin tek rruga dhe ligjet e Tij, do të ndjeni kënaqësi më të mëdha shpirtërore. Përkundrazi, në rrugën e mosbesimit dhe të mëkatit, edhe në këtë jetë të shkurtër do t'iu shkaktohen hidhërimet dhe dhimbjet të mëdha. Këtë të vërtetë e kam theksuar në shumë vende të Risale-i Nurit. Ky fakt është kaq i qartë, sa që me anë të shumë provave unë jam bindur se kush e mban farën e besimit në vetvete, ka garantuar xhennetin edhe në këtë jetë. Kush nuk e ka mbjellë këtë farë në shpirtin e tij, ai ka siguruar rrugën që të shpie në xhehennem (ferr) që e ndëshkon në të dy jetët me hidhërimet të panumërta. Ju motrat e mia mundohuni ta mbështetni jetën tuaj në parimet e Risale-i Nurit, sepse argumentet e tij nuk kanë mundur t'i mohojnë edhe më kokëkrisurit dhe më të pabesët e paskrupullt që janë paraqitur si ekspertë të kësaj fushe. Ju këshilloj juve motrat e mia si dhe vajzat tuaja, që janë bijat e mia të shpirtit, që të merrni mësim edhe nga vepra “PËRSE MBULOHEM GRATË”, si dhe nga “PRIJËSI I RINISË”, së bashku me “FJALËT E VOGLA”. Më thanë se ju keni dëshirë që në xhami t'u mbaj një vazë, ligjëratë, por mjerisht sëmundjet e ndryshme e kanë sflitur trupin tim dhe nuk kam asnjë aftësi për t'ua plotësuar këtë dëshirë. Unë mendova se kur motrat e mia të lexojnë këto libra, do të bëhen ortakë me mua, në fitoren time shpirtërore si dhe në lutjet që bëj për vete dhe për nxënësit e Risale-i Nurit. Lutjet e mia dëshiroj të jenë të pranueshme edhe për ju. Po qe se ju keni përvetësuar ndonjë pjesë të veprës së Risale-i Nurit dhe zotëroni nga ato një pjesë të mësimave të mia, apo keni dëgjuar nga dikush tjetër për to, atëherë do të arrini të gjitha fitoret e nxënësve të Nurit, sepse nxënësit e Nurit kanë si princip bazë, që t'i luten All-llahut xh.sh., për të gjithë motrat dhe vëllezërit tanë muslimanë. I Plotfuqishmi secilin mund ta shpërblejë me fitoren e sevapeve të mëdha të të gjithë nxënësve të Nurit.

Unë dëshiroj të shkruaj akoma, por nuk mundem për arsye se jam shumë i sëmurë, i dobët dhe plak. Jam i detyruar gjithashtu që shkrimet e mia që i shkruajnë vëllezërit, t'i korigjoj.

Elbaki Huelbaki!()

Jam ai që kam shumë nevojë për lutjet tuaja.

Said Nursi

ËSHTË SEKRET

(Kjo përfshin vetëm nxënësit më të përkryer të Risale-i Nurit).

Grave të moshuara u japim një sihariq dhe vajzave që duan ta kalojnë jetën beqare një këshillë:

Pejgamberi ynë në këtë Hadith, thotë:

(1) عَلَيَّكُمْ بِدِينِ الْحَيَاءِ

Është një urdhër që në kohën e fundit duhet t'u bindemi grave të moshuara sepse zotërojnë besimin e fortë. Një nga katër themelet e Risale-i Nurit, është “shefkati” (mëshira) dhe gratë janë pasqyrim i mëshirës, përderisa edhe më i frikësuari i këtij karvani, për vogëlushin e saj sakrifikon edhe jetën. Mjafton vetëm ky fakt që ato të marrin vendin e parë në këtë grup. Kjo vërteton faktin se ato janë duke u ballafaquar me një rast të madh të jetës së tyre. Zemra ime do që t'u jap këshilla motrave që janë nxënëse të Nurit, që nuk duan të martohen si dhe atyre që për vetë fatin e tyre janë të detyruara të mbesin beqare, prandaj do t'u them:

Bijat dhe motrat e mia të dashura! Kjo kohë nuk u ngjan kohëve të mëparshme. Ka më shumë se një gjysëm shekulli që qytetërimi europian ka zënë vendin e kulturës dhe edukatës fetare Islame. Pra martesë e një vajze duhet të paraqesë si qëllim kryesor krijimin e një jete të paskajshme, ku me anë të kësaj martese ajo duhet të arrijë shansin që të mbrohet nga një jetë e rëndomtë dhe e pamoralshme, si dhe të mbrohet nga mëkatet dhe turpet. Përkundrazi me qytetërimin e papërshtatshëm të Europës ne burrat gruan e dobët dhe të pafat, e duam vetëm në moshën e rinisë, për shkak të një rehatije dhe kënaqësie vetjake. Martesa gruas i sjell dhjetë vuajtje të hidhura, po që se ajo nuk përputhet me kushtet e duhura që ia kërkon feja, si p.sh. “Kufuv” (karakteri i përbashkët) për vajzën dhe djalin. Po çiftet nuk e marrin parasysh juridikën e “Sheriatit” (ligji i All-llahut xh.sh.), prandaj jeta e vajzës gjithmonë dhe vazhdimisht, do të

shkojë me tortura. Po i shtove kësaj edhe ambiciet, atëhere jeta do të bëhet e padurueshme. Tri gjëra e bëjnë martesën të nevojshme:

E para: All-llahu xh.sh., me martesën, çifteve në këtë botë u ka dhënë një shpërblim dhe kënaqësi të madhe, për të shtuar racën njerëzore. Këta çifte me një dëshirë dhe zell të madh, përpiqen të ndërtojnë një shoqëri të mirë. Kurse kënaqësia dhjetë minutëshe tek mashkulli, po qe se është “hallall” (brenda normave morale) jep shqetësime të një ore. Femra për të fituar kënaqësinë e një dhjetëminutëshi, dhjetë muaj është e detyruar të mbaj në trupin e saj fëmijën, por edhe kjo nuk mjafton, se i duhen edhe dhjetë vjet të tjera për ta rritur këtë fëmijë, duke e mbrojtur nga vështirësitë me të cilat mund të përballohet gjatë jetës. Pra kuptohet se dhjetëminutëshi i qejfit të gruas, ndiqet nga një vështirësi e madhe, për jetën e saj. Nga kjo kuptohet se për hatër të qejfit dhjetëminutësh, nuk duhet t’u nënshtroheni veseve të epsheve.

E dyta: Gruaja është një krijesë e dobët dhe për t’u ushqyer ka nevojë për një ndihmë tjetër. Vetëm për këtë arsye, një martesë me një burrë që i mungon edukata fetare, apo me një vagabond dhe sundues, të hysh nën sundimin e tij, e shtyrë nga një dëshirë artificiale, realizimi i një martese të tillë do të bëhet shkak i shkatërrimit të të dy jetëve. Siç e thamë edhe më parë, dhjetë herë është më mirë ta fitosh bukën vetë, duke punuar si gratë e fshatit. Mos dyshoni se ashtu siç e furnizon Furnizuesi i vërtetë fëmijën tuaj me qu-mështin e gjirit, Ai iu furnizon edhe juve, nga vende që se mendoni fare, dhe tani për hatër të këtij furnizimi, ju nuk duhet të futeni nën sundimin e një burri të pamoralshëm, që nuk i beson All-llahut xh.sh. dhe t’i shërbeni me hipokrizi. Kjo nuk i ka hije fare një vajze myslimane, veçanërisht një nxënëse të Risale-i Nurit. E treta: Gruaja që me krijimin e saj ka një dëshirë që ta dojë fëmijën e saj. Shkaku i kësaj është se ajo pret që fëmija i saj t’i shërbejë në këtë jetë të përkohshme, pastaj sevapet t’ia dërgojë më vonë në jetën e përjetshme dhe ta shpëtojë nga torturat. Meqë tani vendin e edukatës fetare e ka zënë kultura europiane, nga dhjetë mundësi, të shumtën vetëm dy nëna munden të përballojnë mëshirën e fëmijëve të mbushur me sakrifica, shërbime dhe lutje ndaj All-llahut xh.sh.. Vetëm kështu do ta plotësojë fletoren e veprimtarisë së nënës me sevape. Po qe i devotshëm edhe në ditën e mbrapme e ndihmon. Por në këtë kohë të keqe, as 20% e fëmijëve, nuk po e japin frutin e duhur. Pra ju o motrat e mia, për të mos mbetur në udhëkryq, mos i hyni këtij rreziku. Sipas këtyre fakteve që dhamë, secilës vajzë, nga nxënëset e Risale-i Nurit që do ta vazhdojë jetën si beqare, po i jap një këshillë: Të mos martohen, gjersa të gjejnë një burrë të përshtatshëm dhe të sjellshëm, që e zotëron fenë Islame. Po qe se nuk e gjen, atëhere si disa nxënëse të lart përmendura, të durojnë beqarinë, deri sa t’u dalë fati. Kështu, t’i jepet mundësia që të zgjedhë një njeri të ndërgjegjshëm, që ka marrur edukatë fetare. Vetëm kështu mund të realizohet një martesë jo kalimtare, por e përjetshme. Është një rënie e madhe që për një qejf të shkurtër, të zhyten në një qytetërim të rremë, plot mëkate, duke shkatërruar lumturinë e përjetshme. Motrat dhe vajzat e mia fisnike le të lexojnë broshurën “Për çfarë mbulohen gratë”.

Said Nursi

NJË SHTOJCË E PJESËS SË LETRËS SHKRUAR PËR VAJZAT E NURIT

Duke menduar se në këtë qytet gratë e moshuara që kanë bërë dobi nga librat e Risale-i Nurit, nuk përngjajnë fare me të tjerat dhe janë të palëkundura dhe vazhdojnë jetën siç u ka hije, menjëherë m'u shfaq Hadithi i Pejgamberit (a.s.) që thotë:

(1) عَلَيْهِمُ بَدِينِ الْعَجَائِزِ

D.m.th., në “Ahir zaman” (koha e fundit), gratë e moshuara ngaqë janë të dobëta, të ndjeshme dhe fisnike, kanë nevojë më shumë se të tjerat të ngazëllesh me shpresën e fesë. Vetëm me mëshirën e fesë kur të përkëdhelen mund të qetësohet zemra e tyre nazike dhe të gjejnë një mbështetje e ndihmë, duke plotësuar nevojat e duhura. Kjo është edhe arsyeja, që nevojave të tyre u përgjigjet më së miri Risale-i Nur, duke ua përkëdhelur shpirtin dhe ngrohur zemrën e tyre në mënyrë të qëndrueshme.

Said Nursi

SHKURTIMISHT DO TË SHËNOJMË NJË TË VËRTETË TË RËNDËSISHME

Në disa hadithe të Pejgamberit (a.s.) theksohet se, në kohët e fundit, e vërteta e besimit do të lulëzojë më shumë tek gratë. Në këtë mënyrë, ato do të mundin të shpëtojnë nga rënia në mosbesim. Shkurtimisht kuptimi i këtyre haditheve të Pejgamberit (a.s.) është i tillë:

عَلَيْهِمُ بَدِينِ الْعَجَائِزِ

“(Në kohën e fundit, Ahirzaman), bindiuni fesë së grave të moshuara”. Pra domethënë, cilësitë e tyre fisnike, mëshira dhe sinqeriteti, do të bëhet shkak shpëtimi për të shpëtuar nga tradhtia dhe mashtrimi i hipokritëve.

Në një hadith tjetër theksohet:

أَبِي الْبَنَاتِ مَرْزُوقٌ

“Babai i dy vajzave e ka furnizimin (rriskun) të bollshëm”; që do të thotë se në kohën e fundit do të lindin më tepër vajza se sa djem, të cilave ushqimin All-llahu xh.sh. ua sjell më me lehtësi. Në të kaluarën, kuptimin e këtij hadithi nuk mund ta kuptoja. Falenderoj

All-llahun xh.sh. se një pjesë e sekretit të këtij hadithi e kuptova! Këtu do ta sqarojmë shkurtimisht. Të vegjëlit e njerëzve, nuk janë njëlloj si ato të kafshëve, sepse ato nuk mund të bëhen zot të vetvetes, duke qenë të privuar nga aftësitë që kafsha i fiton brenda dy tre muajve. Fëmijëve u nevojitet një mëshirë dhe ngrohtësi e madhe për një kohë prej dhjetë vjetësh e më tepër. Nga ky sekret del se ndryshe nga kafshët, tek njerëzit në vetitë e tyre ekziston një mëshirë, që mund të vazhdojë për shumë vite. Tek burrat ka depërtuar nderi dhe mbrojtja e namuzit pak më tepër, për arsye se ka për detyrë të marrë përsipër dhe të mbrojë fëmijët e paaftë, për të ruajtur nderin e tyre nga prapësitë. Tek burrat All-llahu xh.sh. ka vendosur një fuqi të tillë, për të mbrojtur nderin dhe virtytin, sa që ata pa shpresuar kurrë për shpërblimin e obligimit të tyre, këtë detyrë e kryejnë më së miri. Mjerisht, kjo dhunti e vyer, në këtë shekull me shumë shfaqje të papëlqyera është dëmtuar tepër. Por tek gratë, që në krijimin e tyre më tepër lindin dhuntitë e ndjenjës së mëshirës heroike të kultivuar në vetvete, mëshirë e cila ende nuk është dëmtuar.

Kuptohet se hadithi i Pejgamberit (a.s.) në mënyrë alegorike shënon se All-llahu xh.sh. e ka vendosur këtë mëshirë tek ato që me krijimin e tyre. Në kohën e “ahirzamanit” (koha e fundit), këto cilësi heroikisht do t’i shërbejnë fesë Islame.

Said Nursi

NJË PËRGJIGJE PYETJEJE TË SHTETEVE TË HUAJA

(1) بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا

[Kjo është një përgjigje për disa njerëz të shteteve të huaja, që më pyesin me anë të gazetës: “Për çfarë arsyeje, me beqarinë tënde t’i kundërshton synnetin() e Pejgamberit (a.s.)?”]

Unë duke mos dashur të isha në këtë gjendje të vështirë, do të shkruaja një letër më të hollësishme, por po më shihni edhe vetë se gjendja ime është rënduar shumë. Kjo nuk po më lejon që t’u shkruaj vëllezërve të bekuar, që janë shokët e mi në shërbim të Kur'anit. Megjithatë, duke iu referuar disa pikave, unë po iu përgjigjem atyre :

E para: Që prej dyzet vjetësh po përballo-hem me sulmet e tiranëve të tmerrshëm të armiqëve të fshehtë. Për të plotësuar këtë synnet, më është dashur të sakrifikoj çdo gjë të shtrenjtë të jetës time. Por unë për shërbimet ndaj Kur'anit, jo vetëm lumturinë e kësaj jete por edhe atë të jetës së përjetshme do ta sakrifikoja. Pra unë me sinqeritet të vërtetë, për t’i shërbyer të vërtetave të Kur'anit, jo të martohesha me vajzat e kësaj bote që në të vërtetë është një synnet, por ndoshta

edhe po të më jepeshin dhjetë “Huri” të xhenetit, në mënyrë të prerë do t'i refuzoja ato. Ndaj sulmeve dhe intrigave të këtyre tradhtarëve të pafë, ishin të nevojshme sakrifikime të mëdha. Kurse për të zbatuar urdhërat e fesë Islame, jo ndonjë interes tjetër, por ishte e mjaftueshme vetëm kënaqësia, hira e Zotit xh.sh.. Disa teologë të pafatë dhe njerëz të devotshëm, për shkak të ushqimit të familjeve të veta u dhanë “fetva” (leje) disa veprimtarive që nuk i lejon feja, bid'ateve(), apo që u dukeshin të këtilla. Veça-nërisht, përballë ndalimit të mësimin të fesë Islame dhe mosthirrjes së “Ezanit Muhamedije”. Kështu tek muslimanët po zbatoheshin sulme të tmerrshme, që nevojitin sakrificë dhe qëndresë të jashtë zakonshme. Kur përballë çdo nevojë të duhet të kundërvësh syrin e ngopur, unë e braktisa një synnet të vetëm, për të mos hyrë në shumë haram, si dhe për të kryer më shumë “vaxhibe” dhe “farze”, që janë urdhëra të All-llahut xh.sh.. Përfundimi, kuptohet se për çfarë kam vepruar në mënyrë të tillë, që për hatrin e një synneti të mos hyj në njëqind gjynahe. Brenda dyzet vjetëve, disa teologë (hoxhallarë), për të kryer një synnet të vetëm, u detyruan të bëjnë dhjetë mëkate të mëdha dhe të braktisin disa synnete dhe farze të tjera.

E dyta: Ajeti i Zotit xh.sh.:

(1) فَانْكُحُوا مَا طَابَ لَكُمْ

dhe hadithi i Pejgamerit (a.s.):

(2) نَأْكُحُوا تَكَاثُرُوا

nuk janë urdhëra të domosdoshëm dhe të vazhdueshëm. Ndoshta ato kanë vlerën e (synnetit mustehab). Këto zbatohen vetëm atëhere kur plotësohen kushtet, meqë nuk janë urdhëra të vazhdueshëm që i takojnë secilit. Dhe hadithi:

(1) لَا رَهْبَانِيَّةَ فِي الْإِسْلَامِ

Kuptimi këtu nuk është që në fenë Islame nuk ka murgërim, karakteristikë e disa kisha ve ku priftërinjtë dhe murgeshat, rrinë të pamartuar”. Sqarimin e kësaj çështjeje, e realizon hadithi që vjen.

(2) خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ

Me sekretin e këtij hadithi do të thuhet: Për t'i bërë të mira popullit kërkohen sakrifica të mëdha, si deri tek beqaria. Po të mos ishte kështu, atëhere mijëra njerëz të devotshëm në shekujt e kaluar, nuk do të ishin tërhequr nga bukuritë e kësaj bote që të mbeteshin në një vetmi të plotë dhe nëpër shpella. Kjo ishte një sakrificë, që do t'i shërbente jetës së lumtur dhe të përjetshme. Shumë nga njerëzit e periudhave të kaluara e kanë privuar veten nga shijet e kësaj bote të përkohshme. Kjo sakrificë nuk bëhej vetëm për interesa personale, por edhe për të shpëtuar besimin e njerëzve dhe për t'i larguar ata nga porta e xhehennemit. Në këtë mënyrë njerëzit do të fitojnë një xhennet të lumturisë së përjetshme dhe do t'i shërbenin Kur'anit të Bekuar. Kështu ata kundërshtojnë edhe mosbesimtarët e brendshëm dhe të jashtëm dhe për të fituar kënaqësinë e xhennetit kanë braktisur shijet e jetës së përkohshme. Kjo nuk është një kundërshtim me synnetin e Pejgamberit (a.s.), përkundrazi ajo pa asnjë lëkundje i vjen përshtat këtij synneti. Pra ky Saidi i pafat në jetën e tij është larguar nga të gjitha shijet dhe të mirat, për të arritur në vetvete atomin e sakrificës si një prej shokëve të Hz. Muhammedit (a.s.), Hz. Ebubekri (r.a.), i cili ka thënë: “O All-llahu ynë, ma rrit aq shumë trupin tim në xhehennem, sa të mos mbetet më vend për besimtarët muslimanë.”

E treta: Nxënësve të Risale-i Nurit nuk u kam thënë që të mos martohen. Ata janë ndarë në disa kategori; njëri për të mos e humbur sinjeritetin e vërtetë dhe për të mbrojtur sakrificën e duhur dhe besnikërinë, një pjesë të moshës së vet e ka ndarë për të mos u lidhur me nevojat e kësaj jete. Po që se gjen një grua, që atë e ndihmon në shërbim të besimit dhe të Kur'anit të Bekuar atë ai e merr. Shërbimin e tij ky veprim nuk e dëmton. Falenderoj All-llahun xh.sh., që shumë nga nxënësit tanë janë të tillë, që gratë e tyre i tejkalojnë shërbimet e tyre, sepse mbanin në vetvete ndjenjën e sakrificës dhe mëshirën e jashtëzakonshme të heroit. Pa pritur fare shpërblim, ato shërbejnë vetëm për Hirën e All-llahut xh.sh..

E shumta e kategorisë së dytë nga nxënësit e Risale-i Nurit janë martuar, duke e zbatuar këtë synnet të Pejgamberit (a.s.). Risale-i Nur atyre u thotë: “Shtëpia juaj le të bëhet një shkollë e Risales dhe e diturisë së shkencave. Në këtë rast fëmijët tuaj, jo vetëm në këtë jetë që kur marrin mësimet e besimit bëhen njerëz të vërtetë, por ndoshta edhe në jetën tjetër, do të bëhen ndihmësit tuaj të denjë. Përkundrazi siç po shohim këto tridhjetë vitet e fundit, kur po marrin mësim nga kultura Europiane, ata edhe në këtë jetë nuk po mundin të japin frutin e duhur, kurse në jetën tjetër do të bëhen paditësit e prindërve të tyre. Ata do t'u thonë: “Pse nuk ma shpëtuat besimin (imanin)?” Në këtë mënyrë atje do ta shqetësojnë prindin e tyre.

Po që se martohet një njeri, pa i marrur këto parasysht, ai nuk ka fare njohuri nga synneti i Pejgamberit (a.s.).

SHTATË SHPRESA

(1) بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

[Hadithit të mëposhtëm që në këtë libër përsëritet tre herë, do t'i shtojmë edhe “Shtatë shpresa”, nga libri “Mesazhe të moshuarve”.]

(2) عَلَيْكُمْ بِدِينِ الْعَجَائِزِ

Shpresa e parë: O ju vëllezër dhe motra të moshuar, që u ka arritur mosha e përsosmërisë! Edhe unë jam një i moshuar si ju. Dëshira ime është që edhe juve t’iu bëj ortakë në shpresat dhe ngushëllimet e ndritshme që kam gjetur në këtë moshë të pleqërisë sime. Tani do t’u tregoj disa raste që më kanë ndodhur gjatë jetës time. Në të vërtetë ato kanë ndodhur në moshën kur e kam pasur mendjen të lodhur dhe të ngatërruar. Nga All-llahu i Madhëruar shpresoj që aftësitë tuaja të pastërta, shpresat e mia do t’i forcojnë dhe do t’i shndrisin. Burimi, kroi, miniera dhe shpresa ime që përjetoj, është besimi (imani).

Shpresa e dytë: Në kohën e pleqërisë, në stinën e vjeshtës dhe në kohën e “ikindisë” e shikova botën nga një mal i lartë. Menjëherë m'u shfaq një ndjenjë e hidhur dhe e errët. Vura re se jam plakur. Edhe ditët, vitet dhe bota ishin plakur. Pleqëria që po më afrohej do të më largonte nga kjo botë dhe nga të dashurit e mi. Kjo ndjenjë më tronditi tepër. Në këtë rast m'u shfaq Mëshira e All-llahut xh.sh., që m'i shndroi shqetësimet në shpresa dhe ngushëllime. Ja pra ju të moshuarit e moshës time, All-llahu xh.sh. në Kur'anin e Tij të Bekuar, në njëqind vende na paraqitet me mëshirën e Funksioneve të Tij të Gjithëmëshirshme dhe të Plotmëshirshme.

Gjithmonë në faqen e tokës ata që kanë kërkuar ndihmë dhe mëshirë nga Ai, nuk u ka munguar dhe u ka ardhur. Nga ana tjetër ua ka sjellur stinën e pranverës të mbushur plot me mirësi dhe dhurata. Si ushqim i ka shkëlqyer mëshira e Tij nevojtarëve sipas shkallës së varfërisë dhe dobësisë, mëshirë e cila është e mjaftueshme për një krijesë nga ana e Krijuesit të Plotmëshirshëm dhe ajo është një Dritë e Pashterrshme. Këtë mëshirë e gjejmë vetëm tek Ai, kur të kemi falur farzet e urdhëruara duke iu nënshtruar Atij.

Shpresa e tretë: Në një moment kur u zgjova nga errësira e rinisë në mëngjesin e pleqërisë, pikërisht në këtë kohë e pashë veten dhe vura re se trupi im po zbriste drejt teposhtës. Në këtë çast thashë si Nijazi Misriu dikur:

“Çdo ditë bie nga një gur i ndërtësës së pallatit të moshës time”.

Shpirti im edhe pse nuk pajtohet me shkatërrimin e trupit tim, përsëri ai po shkatërrohet dhe çdo ditë po rrënohet, duke u kthyer në një rrënojë.

Kështu mua më priten shpresat që më lidhin fort me këtë botë. Po e ndjej se po më afrohet koha që do të ndahem nga të dashurit, të afërmit dhe miqtë e shumtë. Duke kërkuar melhemin e kësaj plage të thellë shpirtërore, thashë përsëri si Nijaziu:

“Zemra kërkon Përrjetësinë, kurse Zoti xh.sh., kërkon vdekjen e trupit tim.”

Rashë në një dëshpërim kaq të madh, sa që edhe Llukmani nuk ka njohuri. (Shënim):

Në këtë moment, shembulli i njerëzimit dhe përfaqësuesi i All-llahut xh.sh., Pejgamberi (a.s.), më drejtoi në rrugën e drejtë që u bë për pleqërinë time një melhem i efektshëm. Dëshpërimin e thellë ma kthei në një shpresë dhe dritë. Pra o ju të moshuar, që ju ka mbërthyer pleqëria kështu si mua! Patjetër edhe ne do të shkojmë. Dëshpërimi nuk të sjell fare dobi. Po qe se mbyllim sytë, në këtë rast padyshim kemi përpara transformimin. Errësira e pakujdesshme e imagjinatës, apo mosbesimi, na e shfaqin jetën e varrit si një ndarje dhe errësirë të përrjetshme. Por në të vërtetë ajo është një vend grumbullimi për të dashurit. Së pari aty është një vend ku do takohemi me Ndihmësin tonë të dashur, Muhammedin Alejhissalatu uesselam dhe me të gjithë dashamirët e tjerë. Një fjalë e bukur me sekretin e saj thotë:

(2) السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ

Profeti ynë që njëmijë e treqind vjet, ka qenë Prijësi i treqind milionë njerëzve, si dhe Edukatori i shpirtërave të tyre. Ai ka qenë Mësuesi i mendjeve dhe më i dashuri i tyre. Çdo ditë sevapet e muslimanëve shkruhen në fletoren e veprimtarisë së Tij dhe Profeti ynë Muhammedi (a.s.), u bë shkak për të vlerësuar rolin e duhur dhe qëllimin Hyjnor, si edhe për të lartësuar qeniet në vendin ku u takon. Me anë të transmetimeve të sakta vërtetohet që ka thënë që kur ka lindur: “Ummeti, ummeti!” (ummet quhen të gjithë muslimanët pa marrë parasysh kombësitë). Pra që do të thotë se Ai na paska kërkuar si popullin e Tij që në momentin e Lindjes. Po kështu me anë të haditheve të trans-metuara dhe thënieve të njerëzve të shenjtë është vërtetuar se edhe në ditën e gjykimit kur secili do të përpiqet të shpëtojë vetveten, përsëri Ai duke bërë sakrificën më të lartë, do të kërkojë popullin e vet, (muslimanët) duke thënë: “Ummeti, ummeti”

Pra e kuptove se me çfarë Personi dhe me çfarë Ndihmësi të popullit do të takohemi? Atje ka evlija të panumërt, që janë grumbulluar përrreth Atij Dielli. Në atë botë që do të shkojmë edhe ne për të pasur ndihmën (shefaatin, ndërmjetësinë) e këtij Personi famëlartë dhe për të përfutur nga Drita e Tij që të shpëtojmë nga errësira e jetës së varrit, ka vetëm një rrugëdalje të vetme, të mbështetemi tek Kur’ani dhe synnetet e Tij.

Shpresa e katërt: Në kohën kur hyra në mo-shën e pleqërisë, për shkak të pakujdesive, shëndeti më ka lënë dhe më ka dalur nga duart. Sëmundjet dhe pleqëria më sulmojnë dhe shqetësimet e tyre më godasin në kokë, duke ma larguar tërësisht gjumin. Nuk pata fëmijë dhe pasuri që të më

lidhnin me botën e përkohshme dhe me pakujdesitë e rinisë e pata humbur kapitalin e moshës. Nga frutat e tyre më kishin ngelur në duar vetëm mëkatet dhe gabi-met. Atëhere si Nijazi Misriu, duke bërtitur thashë:

“Më shkoi kapitali i moshës dhe nuk bëra fare tregti”. Kur e gjeta rrugën e vërtetë nuk kisha fare njohuri, sepse karvani kishte ikur përpara meje... Me sytë e lagur duke bërtitur i mjeri unë, vazhdova rrugën i vetëm.

Me zemër të përvëluar, unë hutaqi, nuk kisha asnjë njohuri praktike. Atëhere duke qenë në kurbet, më pushtoi një pesimizëm i hidhur dhe e shfaqta pendimin me fjalët “of”, atëhere me mallë duke kërkuar ndihmë falenderoj Zotin xh.sh., që me Kur'anin e Bekuar duke më hapur derën e një qetësie më erdhi në ndihmë. Më dha një ngushëllim të tillë, sa që edhe sikur të kisha pasur njëqind herë më tepër shqetësime, do të ma shpërndante errësirën. Tani o ju pleq dhe plaka të nderuar, që ju kanë filluar t'ju ndërpriten lidhjet me këtë botë dhe të shkëputen litarët që ju kanë lidhur me të, duhet ta kuptoni se Mjeshtëri Madhështor, a ka mundësi vallë të mos u flasë, të mos takohet me ne miqtë e Tij? Këtë gjithësi Ai e ka krijuar me diturinë e Tij të kulluar dhe me vullnetin e Tij ka rregulluar dhe ka hijeshuar. Me të vërtetë “siç e di Ai që krijon”; njëlloj edhe “kush flet tregon se ai di” ngaqë këtë pallat e ka krijuar për ne si një vend gostitje dhe tregtie. Me të vërtetë do t'i gjendet një fletore që aty është shkruar se çfarë dëshiron prej nesh. Ai libër i përsosur mban mrekulli në dyzet anë dhe çdo minutë së paku në gjuhët e njeqindmijë njerëzve këndohet shpërndan dritë dhe gjithashtu për çdo shkronjë së paku dhjetë sevape (mirësi) na garanton dhe nganjëherë dhjetëmijë. Në këtë natën e Kadrit, ka ofruar tridhjetëmijë mirësi, fruta të xhenetit dhe shumë dritë për në jetën e varrit. E kuptuat më mirë tani, se askush nuk mund të tregojë se Kur'anin mund ta arrijë ndonjë libër tjetër. Pra Ky Kur'an i Famshëm që kemi në dorë, është Fjala e Krijuesit Madhështor të botës dhe të qiejve. Ai është Edukatori i tërë gjithësisë, sepse Madhështia Hyjnore dhe koncepti i Mëshirës së Tij, arrin kudo. Meqë Kur'ani i Bekuar është një Ferman (Dokument) i All-llahut xh.sh. dhe miniera e Mëshirës së Tij, për të gjetur ilaçin e çdo shqetësimi dhe për të dalë në dritë nga çdo errësirë, mbështetiu Atij. Mos dysho se shpresat e Tij i mjaftojnë të gjithë atyreve që e kanë humbur atë.

Çelësi i këtij thesari të përjetshëm është besimi dhe bindja. Atë duhet ta dëgjojmë dhe ta pranojmë duke e lexuar apo kënduar me kënaqësi të madhe.

Shpresa e pestë: Në fillimin e pleqërisë, me dëshirën që të tërhiqem në vetmi dhe për të qetësuar shpirtin, vendosa që të shkoj nga kodra e “Jusha”-s, (thuhet se aty është varri i profetit Jusha a.s. që ndodhet në anën e grykës së Stambollit). Në atë kodër të lartë horizonti më tërhoqi vëmendjen. Duke soditur andej këndeje, nën vështrimin e pleqërisë më doli përpara syve vegimi i ndarjes dhe i humbjes, që m'i hidhëroi ndjenjat e mia. Duke qenë në atë kodër të lartë në moshën dyzetepesë vjeçare dhe duke ndjekur gjenealogjinë e degës së kësaj moshe, e çova mendjen në shtratin e jetës, duke u nisur nga pozitat më të larta deri tek ato më të ultat. Duke parë poshtë vura re se në secilën degë janë grumbulluar kufoma të panumërta, që brenda konceptimit tim ato ishin të dashurit e mi, të gjithë ata që kisha takuar dhe që isha njohur. Prej ndarjes me ta, më kaploi një ndjenjë e hidhur, sa që më vinte të ulërija si Fuzul-i Bagdadi, që duke menduar ndarjen nga miqtë e tij, duke gjëmuar ka thënë:

“Kur mendoj takimin me Ty qaj.

Bërtas aq sa kam frymë në trupin tim të thatë.”

Edhe unë duke bërtitur si ai, momentalisht më arriti drita e besimit në ndihmë, si një shpresë e pathyeshme. Pra o ju vëllezër pleq dhe ju o motrat e mija plaka që jeni bërë si unë! Meqënëse ka një jetë të mbrapme dhe të paskajshme e cila është më e mirë se kjo jetë, meqënëse Krijuesi ynë është i Gjithmëshirshëm dhe i Plotmëshirshëm, duhet të mos ankohe mi nga pleqëria, përkundrazi asaj duhet t'i gëzohemi, me një besim dhe adhurim të plotë. Pleqëria, do të bëhet si një shkak për t'u çliruar prej barrës së jetës dhe për të na dërguar të pushojmë në botëra të mëshirshme. Hadithi i Pejgamberit (a.s.), thotë se njerëzit e shquar të racës njerëzore, janë njëqindënjëzet e katër mijë pejgamberë, që janë edhe specialistë të kësaj fushe. Disa të vërteta të besimit i kanë parë me sytë e tyre dhe disa prej bindjeve të padyshimta, të gjithë së bashku vërtetojnë se ka edhe një jetë tjetër, ku njerëzit do të shkojnë pas ringjalljes. Sepse këtë fjalë e ka premtuar Krijuesi i Gjithësisë. Profetëve u japin shtyllë edhe njëqindënjëzetekatër milionë evlija (njerëz të shenjtë). Këtyre iu mbështetet edhe një argument i fortë, funksionet e Emrave të Bukur (Esma ul Husna), që me tërë shkëlqimin e tyre tregojnë se është e nevojshme një jetë tjetër e përjetshme. Një tjetër argument i fortë janë edhe “kufomat” e drurëve, që çdo dimër qëndrojnë në këmbë si kufoma të vde-kura, dhe me urdhërin “Kun fejekun” (bëhu dhe në çast bëhet), ato me ardhjen e pranverës ngjallen përjetojnë “Ba'thu ba'delmeutin” (gjallërohen pas vdekjes). Jo vetëm ato, por edhe kufomat e të pajetëve të panumërt të treqindmijë llojeve të kafshëve dhe të drurëve, çdo pranverë i ringjallë një i Plotëfuqishëm i Pafillimtë me një llogari të madhe shpenzimesh dhe Diturie të Pastër të Tij. Nevojtarët e këtyre shpenzimeve që janë shpirtërat e panumërt, i furnizon në një mënyrë të përkryer. Kështu çdo pranverë, në një kohë të shkurtër me qëndisira të përsosura e shumë të bukura dhe me mirësi të panumërta e mbulon gjithësinë, gjë që tregon për një mëshirë të përjetshme dhe një ndihmë të pandërprerë. Ekzistenca e jetës së përjetshme, është frut i përsosur i gjithësisë, si dhe Arti më i Bukur i Krijuesit të saj, që mban qilima me gjelbërim të përherëshëm dhe lumturinë e pa-fundme që dëshirojnë njerëzit me gjithë zellin e tyre. Është ky njeri që i ka lidhur dëshirat e jetës së tij me të gjitha qeniet e gjithësisë, në një shkallë të padyshimtë besimi tek e ardhmja dhe tek jeta e përjetshme. Është e vërtetuar se ekzistenca e asaj jete është e padiskutueshme dhe se pas kësaj jete të përkohshme ajo patjetër do të vijë. Atje do të na presë një lumturi e pufundme. (Shënim)

Pra ky mësim i rëndësishëm i Kur'anit famëlartë, për ne ka vetëm një domethënie, besimin në jetën tjetër. Kështu duhet ta kuptosh se sa argument i fortë është besimi (imani) për ne. E kuptove se ky besim është një argument, një ngushëllim dhe një shpresë e fortë që një qind pleqëri po të mblidhen në një person të vetëm, ky ngushëllim mund t'i përballojë të gjitha.

Ne pleqtë duke thënë: “Falenderojmë All-llahun xh.sh. për besimin e plotë, t'i gëzohemi pleqërisë sonë!”

Shpresa e gjashtë: Në kohën kur më hodhën në një gjendje të hidhur të internimit, u veçova nga njerëzit dhe mbeta në malin e bjeshkëve me pisha të larta. Në vetminë time kërkova një dritë. Një natë hipa në majën e një pishë nga më të lartat, në majë të malit. Qëndroja në dhomën e vogël me pjesën e sipërme të hapur dhe pleqëria ime duke iu referuar të kaluarës, më shfaqti tre-katër kurbete. Siç është treguar në “Letrën e Gjashtë”, atë natë në shkretëtirën e heshtur vetëm nga shushërima e pishave dhe jehona që vinte prej një zëri me një ulërimë të hidhur, ia dyfishoi kurbetin ndjenjave dhe pleqërisë time. Në këtë çast më dukej sikur pleqëria ime më pëshpëriste

në vesh dhe më bëhej sikur më thoshte se bota u vesh me një qefin të zi dhe dita u shndërrua në një varr. Kjo thënie më trokiste në veshin e zemrës duke më thënë: Njëlloj edhe dita e moshës tënde do të shndërrohet në natë dhe dita e kësaj bote po kështu do të të kthehet në jetën e varrit, kurse vera e jetës do të kthehet në dimrin e natës së vdekjes. Në këtë çast nefsi im u çorodit dhe tha:

“Unë kam pesëdhjetë vjet në kurbet dhe jam ndarë nga atdheu im. Veç kurbetit dhe atdheut, mua më ka hidhëruar edhe ndarja nga dashamirët e shumtë, si dhe të qarat për ndarjen e tyre nga kjo jetë. Pleqëria po më paralajmëron se po vjen dita që do të ndahemi nga kjo botë e përkohshme. Hidhërimi i tepërt më bëri që ta harroj vetminë e kësaj nate, këtu në malin e lartë. Gjendja e kurbetit së bashku me problemet e tjera që më kishin rënë në kokë, si dhe ky hidhërim i mpleksur me të tjerët, më detyronin që të përpiqesha të gjeja një shpresë shpëtimi. Në këtë moment ngushëllimin e ndjeva tek besimi në një Zot xh.sh. të Vetëm, si një miqësi që më garantoj se edhe sikur gjendja ime të bëhet edhe njëmijë herë më keq, përsëri shpresa do të më mjaftonte për ta përballuar”.

Pra o ju të moshuar! Krijuesi ynë është i Plot-mëshirshëm dhe për ne nuk ekziston kurbeti. Meqenëse ekziston Ai, çdo gjë tjetër ekziston. Kjo botë nuk është një mjet i kotë, pra malet dhe shkretëtirat nuk janë pa vlerë ashtu siç duken, por janë të mbushura plot e përplot me robërit e Tij. Përveç robërve të vetdijshëm që ndriçojnë nga Drita e Tij duke i shërbyer, janë gurët dhe drurët, që për ty bëhen dashamirë të sjellshëm. Ato me gjuhën e heshtur të tyre mund të bisedojnë me ne dhe të na argëtojnë. Pra të barabarta me sasinë e numrit të të gjitha qenieve dhe me sasinë e germave të këtij libri të gjithësisë, ekzistojnë fakte për ekzistencën e Tij. Kjo e vërtetë provohet edhe me sasinë e sendeve të gjalla, si të ushqimeve dhe mirësive, që nuk janë gjë tjetër veçse shkëlqime të Mëshirës dhe Ndihmës së Tij. Të gjitha sa thamë, janë dëshmi që na tregojnë praninë e All-llahut xh.sh., që është i Plotfuqishëm, Mjeshtër dhe Krijues që na mbron vazhdimisht me funksionin e Mbrojtësit Bujar, të Dashur dhe të Butë. Për të hyrë nën Protektoratin e Tij, na duhet një ndihmësi i pranueshëm, siç janë dobësia dhe varfëria jonë. Këto cilësi të bukura shfaqen pikërisht në kohën e pleqërisë. Prej kësaj pleqërie që të sjell pranë Zotit xh.sh. nuk duhet të ankoresh, përkundrazi, ndoshta prej saj të gëzohesh.

Shpresa e shtatë: Në fillim të pleqërisë, kur të qeshurit e Saidit të vjetër u kthye në të qarët e Saidit të ri, adhuruesit e kësaj bote më konsideruan si Saidin e së kaluarës dhe më thirrën në Ankara. Shkova. Ishte aty nga fundi i vjeshtës. Hipa në kalanë e Ankarasë dhe vura re se ajo ishte më e moshuar se unë dhe ishte rrënuar. Ajo m'u paraqit si një gur i historisë së lashtë. M'u duk sikur aty lexova pleqërinë e stinëve të vitit, timen, të sajën, të racës njerëzore, të shtetit të osmanllinjëve të famshëm, vdekjen e kalifëve dhe plakjen e kësaj bote. Të gjitha sa konstatova, më futën në një shqetësim të hidhur dhe fillova të mendoj dhe të imagjinoj lumenjtë e kohës së kaluar, si dhe malet e së ardhmes. Brenda mureve të errësirës së pleqërisë, m'u shtua edhe ajo e gjendjes në Ankara, që më mbuloi krejt me errësirë (Shënim) dhe mendoja se si të shpëtoja.

Duke pritur shpëtim nga e djathta ajo m'u duk si një varr i stërmadh ku preheshin, babai, fisi dhe e tërë raca ime. Në vend që të ngushëllohesha, u trishtova më tepër. Për të gjetur ngushëllim, shikova në të majtë (të ardhmen). Ajo për mua dhe shokët e mi dhe të gjithë brezat që do të vijnë, m'u duk si një varr i madh i kredhur në errësirë. Nuk m'u duk aspak e dashur, por si një armik i trishtuar.

Kështu rrugëzgjdhjen, nuk e gjeta as në të djathtë dhe as në të majtë, por në të sotmen. Pabesia historike e ditës së sotme, m'u duk sikur ma bëri trupin gjysëm të vdekur, që vuan sikur po jep shpirt dhe m'u paraqit si një arkivol, ku do të vendosej kufoma ime.

Mbasi mbeta i pashpresë e ngrita kokën edhe nga kjo anë që të shoh majën e pemës së moshës time. Pashë se kjo pemë kishte vetëm një frut, kufomën time. Duke u sjellur për nga vetvetja, qëndroja në majën e saj dhe kjo pamje nuk më dha kurrfarë ngushëllimi. Për të parë rrënjën e moshës time, e ula kokën poshtë dhe pashë se dheu i kockave të mia ishte ngatërruar me atë të fillimit të jetës time. Po e shkelja me këmbë dhe nuk gjeja dot asnjë shpresë, përkundrazi m'u shtuan brengat. U detyrova ta kthej kokën prapa. Pashë se kjo botë e pathemeltë dhe e përkohshme po rrokulliset në lumenjtë e asgjëshmërisë dhe në errësirën e zhdukjes. Duke kërkuar ilačin e brengave të mia, plagët m'u spërkatën me helm. Edhe pse më dha zgjidhje, u drejtova përpara dhe pashë se dera e varrit ishte hapur në drejtimin tim, si një gojë që donte të më përpinte. Pas saj në largësi dukeshin karvanet në një bulevard të gjerë, që vraponin për në përjetësi.

Për të përballuar shqetësimet e këtyre gjashtë anëve, pikëmbështetja dhe arma e mbrojtjes që kisha në duar, ishte vetëm një vullnet i pakët. Për armiqtë e shumtë dhe veset e dëmshme, kjo armë e njerëzimit që është ky vullnet i pakët, është i mangët, i dobët dhe jo krijues. Nuk ka asnjë mundësi tjetër përveç fitimit të punës së vet. As që mund të kthehet nga e kaluara për të larguar hidhërimet dhe as që mund të kalojë nga e ardhmja për të prerë frikën që vjen nga ajo anë. E pashë se nuk kisha asnjë farë aftësie të saktë ndikimi, që të më plotësojë qëllimet që kisha, apo të më shmangë nga hidhërimet që më shqetësojnë pandërprerë. Në kohën që përpëlitesha për të shpëtuar nga gjendja e tmerrshme e shqetësimeve ku kisha rënë dhe errësirave të pashpresa, në çast më erdhi në ndihmë besimi, që shndriti nga qielli i Kur'anit të Bekuar. Ky besim të gjashtë anët e trishtuara aq shumë m'i shndriti, saqë edhe sikur ato gjendje të trishtuara dhe të errëta të shumëfishoheshin njëqind herë, përsëri për t'u dalë ballë atyre, ajo Dritë do të mjaftonte. Ato momente të trishtuara, një nga një m'u shndërruan në ngushëllime dhe momente miqësore. Kështu besimi shumë qartë na e nxori në shesh dhe na e zhdukuri perden e errësirës së të kaluarës, që dukej si një varr i madh dhe e ktheu në një kuvend miqsh të nderuar dhe në një tubim të dashamirëve. Besimi më bindi shumë qartë se ardhmëria nuk është siç e tregon pamja e shkujdesur në formën e një varri të madh, por një vend i dashur ku do të shkojmë në gosti të ftuar nga ana e Mëshirplotit, në pallatin e lumturisë. Besimi me dritën e Kur'anit padyshim, më bindi se e sotmja ime nuk është ashtu si më dukej nën shikimin e pakujdesshëm, në formën e arkivolit, por kjo e sotme është si një dyqan, për tregtinë e jetës së përjetshme dhe si një vend i gostitjeve të shkëlqyera nga i Gjithmëshirshmi. Besimi më parashtrroi shumë qartë se nuk është siç m'u shfaq nga pakujdesia, që kufoma ime varej në majën e pemës së moshës time, ndoshta shpirti im është kandidat i jetës së pafundme, si dhe i nderuar me lumturinë e përjetshme, që duke ndërruar jetë do të më nxjerrë nga strofkulla e vjetër e trupit, për të më shëtitur nëpër yjet e ndritur. Besimi më bindi shumë mirë se dheu i krijimit tim me kockat e mia, nuk do të shkelet me këmbë si një kockë e zhdukur, ndoshta ai është një perde që mos ta shohim derën e sallonit të parajsës.

Besimi me shumë saktësi më bindi se cila është fytyra e qartë e kësaj bote, e cila nuk është siç e tregon pakujdesia e mëparshme kur thotë se rrokulliset në errësirën e gjithmonshme të asgjësë Besimi me sekretin e Kur'anit, ma tregoi se rruzulli i tokësor që në pamje duket sikur rrokulliset

në errësirë, në të vërtetë ai shpreh kuptimin se e ka sosur detyrën. Rezultatin e tij e ka lënë në disa mesazhe të All-llahut xh.sh. dhe në faqet e ndritura të Librit të të Patëmetit.

Besimi me Dritën e Kur'anit më tregoi se varrin që kemi përpara dhe pas asaj që duket si bulevard i karvaneve që shkojnë në zhdukjen e përjetshme, në të vërtetë ai varr nuk është dera e një pusi, por ndoshta është dera e dritës. Bulevardi i karvaneve nuk të çon drejt asgjësë dhe zhdukjes, por ndoshta tek ekzistenca, në botëra të ndriçuara dhe të lumturisë së përjetshme. Këto mësimet që më garantoj besimi, u bënë si një ilaç i efektshëm për fatkeqësitë e mia.

Besimi për fitimin e punës që e kisha vetëm si një vullnet të pakët, duke mos zotëruar asnjë mjet tjetër përveç një aftësie fare të vogël, për të pasur një garanci në dorë, më duhej që të mbështetesh tek një fuqi e pafundme, për të bërë dobi prej Mëshirës së Pashtërrshme, kurse vullneti i aftësisë duke m'u bërë një argument dhe një armë në duart e mia. Edhe për të gjithë njerëzit, ky besim është një argument bazë, meqenëse vullneti ishte me aftësi të kufizuara, të dobët dhe me mungesa. Ashtu si ai ushtari që kur forcën e tij të paktë e harxhon në dobi të shtetit, puna e tij ka një vlerë njëqind herë më të madhe se sa kur punon për veten. Me sekretin e besimit aftësia dhe vullneti që është gjëja më e paktë, kur mbështetesh në Rrugën e All-llahut xh.sh. të Madhëruar, bëhet shkak për të fituar një parajsë të gjerë, që sipërfaqja e gjerësisë së saj është mbi pesëqind vjet.

Besimi frerët e vullnetit i merr nga veset e nefsit, duke i lartësuar atje ku nuk ndikon as e kaluara, as e ardhmja dhe e shmang nga veset epshore, duke e vendosur në duart e zemrës dhe të shpirtit. Koncepti i ndjenjave të zemrës dhe të shpirtit nuk përfshin vetëm të sotmen, por ndoshta, ato veprimtarinë e tyre mund ta shtrijnë në shumë vite, nga e kaluara dhe e ardhmja. Në këtë mënyrë vullneti i paktë shndërrohet në shumicë, gjer tek më i shumti dhe njeriu me forcën e besimit mund të kalojë edhe lumenjtë më të mëdhenj të së kaluarës. Po kështu, ai mund të shpëtojë nga errësira dhe hidhërimi. Pra nën Dritën e Besimit ai, njeriu mund të ngjitet në majat e maleve të larta dhe të shmangë frikën që ndjen. Tani o ju vëllezër dhe motra të moshuara që po vuani telashet e pleqërisë kështu si dhe unë! Meqenëse jeni besimtarë, duhet të falenderoni All-llahun xh.sh.. Sepse besimi tek feja Islame, përmban një arkë të madhe të mbushur plot me dritë, me hijeshi dhe bukuri përrallore të patreguara. Pleqëria jonë na afron më tepër pranë kësaj arke të pashtërruar. Besimtarët kurrë nuk duhet të ankohen nga pleqëria, por me mijëra herë ta falënderojmë Zotin xh.sh., që na e ka dhënë atë.

Shkëlqimi i Njëzetekatërt

Tema e mbulimit të grave.

{Duke qenë çështja e dytë dhe e tretë e pikës së pesëmbëdhjetë, për nga rëndësia e saj u quajt: “Shkëlqimi i Njëzetekatërt”.}

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ
الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ (1)

deri në fund. Ky ajet i urdhëron gratë për mbulesën. Kultura e keqe, po kundërshtohet me Kur'anin, sepse nuk e pranon mbulimin, që është një nevojë e krijimit të tyre. Ajo thotë se mbulimi është një robëri. (*)

Për shkak se e kam komentuar këtë ajet, që të shkoj pas gjurmëve të tyre, po më ndëshkojnë me burgim. Po qe se në faqen e tokës ekziston drejtësi këtë vendim të padrejtë do ta refuzojnë dhe do ta anullojnë. U përgjigjemi gjykatësit që e kanë shtyrë armiq të fshehtë të fesë Islame: Gjykimi i Kur'anit është i drejtë dhe i përgjigjet krijimit të grave. Për fjalët e pabaza të kundërshtarëve ka argumente të panumërt, por unë vetëm me katër pika do të theksoj se në të ka dobi të panumërta dhe të pamohueshme. E para; mbulesën e grave patjetër e nevojit vetë krijimi i tyre. Ngaqë ato janë krijuar të dobëta dhe nazike, kanë nevojë të hyjnë në mbrojtjen dhe ndihmën e një burri. Ato vet nuk mund të ruajnë të drejtat e tyre dhe fëmijët të cilët i duan më tepër se shpirtin e tyre. Pra gruaja nuk mund t'u zbulojë burrave të huaj pjesët e trupit, sepse e humbet besën ndaj burrit të vet dhe i zbehet dëshira ndaj tij, duke ia shtuar mërinë dhe urrejtjen. Ndër dhjetë gra gjashtë apo shtatë prej tyre mund të jenë plaka apo të shëmtuara të cilat nuk duan ta tregojnë pleqërinë apo shëmtinë e tyre. Apo mund të jenë xhelozë ndaj bukurisë së tjetrës dhe nuk duan që të bien më poshtë se ajo. Shumë e rrallë është ajo grua, që nuk frikësohet nga dhuna apo shpifjet se atë mund ta sulmojë ndonjë njeri. Në këtë rast a nuk do të jetë fajtorë dhe a nuk do t'i thotë me të drejtë burri i vet tradhëtarë? A nuk e kuptoni se për dobinë e vet, gruaja duhet të mbulohet?

Po ta vëmë re se, më shumë mbulohen të moshuarat. Atëhere edhe këtë duhet ta pranojmë, se nga dhjetë gra, vetëm dy apo tre dalin që janë të reja dhe të bukura dhe të mos frikësohen nga vështirimi i burrave të huaj. Është e ditur se çdo njeri, prej atyreve që nuk i do, për arsye se ngushtohet nuk dëshiron as pamjen e tyre dhe në këtë mënyrë tërhiqet dhe preket nga vështirimet. Me të vërtetë një grua e bukur që shpalos pjesët e trupit të vet, nga dhjetë vetë që e shohin atë, ka dëshirë ta shohin vetëm dy apo tre mashkuj, kurse të tjerët n.q.s. ka mundësi i shmang dhe i

dëbon. Duhet të dimë edhe këtë se një grua e bukur që nuk i ka humbur vlera e nderit femëror, është shumë nazike dhe i preken shpejt ndjenjat e saj. A ka mundësi që kjo grua të mos shqetësohet dhe frikësohet nga vështirësitë e burrave të paturpshëm? Ne po dëgjojmë se në vendin e zbulimit Europë, disa gra ishin ankuar në organet e qeverisë duke thënë: “Këta të poshtër po na burgosin nën vështirësitë e syve”. Pra “kultura” që ka grisur mbulesën e grave, ka rënë në kundërshtim me nevojën e krijimit të tyre. Kur’ani i Bekuar duke urdhëruar mbulimin e grave, përputhet me krijimin e tyre. Me këtë urdhër gratë si miniera të mëshirës, janë krijuar për burrat e tyre si shoqe të ndershme dhe të vyera, me një dashuri që vazhdon deri në përjetësi. Gratë vetëm atëherë kur të mbulohen, mund të shpëtojnë nga brengat shpirtërore dhe nga robëria e përjetshme.

Ato në vetvete mbajnë një frikë ndaj burrave të huaj. Vetë frika e tyre e bën të nevojshme që ato të mbulohen, që të mos përballohen me problemet e mashtrimit. Ndodh që për një kënaqësi prej shtatë tetë minutash, të vuash në mënyrë të tmerrshme, hidhërimin e barrës së një fëmije për një kohë të gjatë prej shtatë tetë muajsh. Por edhe kjo nuk mjafton, sepse i duhet të mbajë dhe të rrisë një fëmijë pa baba. Ky është rezultati i një kënaqësie të palejuar me një afat shumë të shkurtër prej shtatë tetë minutash. Meqenëse këto raste nuk janë të pakta, gratë me një seriozitet të madh duhet të ruhen nga burrat e huaj, duke mos i hapur oreksin me zbulimin e pjesëve të trupit të vet. Gruan karakteri i saj i dobët, e detyron që të hyjë nën mbrojtjen e kalasë së mbulimit të vet.

Shokët e mi më treguan se në qendrën e kryeqytetit tonë, në drekë, në mes të pazarit, në sy të popullit, gruan gjysmë lakuriqe të një personi me pozitë të lartë e kishte tallur, një lustraxhi këpucësh. Ky shembull u jep një shuplakë të ashpër në fytyrë të gjithë atyreve të paturpshëmve, që kundërshtojnë mbulimin e gruas.

E dyta; dëshirat, interesi dhe lidhjet e gruas me burrin, nuk rrjedhin vetëm nga nevojat e kësaj jete. Gruaja nuk është shoqe e burrit vetëm për interesat e kësaj bote. Ndoshta ajo në botën e përjetshme akoma do që ta vazhdojë jetën e saj me të. Meqenëse është kështu, ajo bukurinë e vet duhet ta ruajë për të shoqin dhe nuk duhet të tërheqë burrë tjetër me këtë bukuri përveç tij. Ajo me të ka lidhur një ortakëri dhe miqësi të përjetshme dhe nuk duhet ta zhgënjëjë dhe ta tradhëtojë, sepse përndryshe i kushton shumë shtrenjtë. Meqenëse burri i saj është besimtar, me sekretin e besimit, me gruan e tij nuk e ka lidhur jetën vetëm për këtë jetë të përkohshme, vetëm për kohën e lulëzimit të bukurisë së saj dhe për interes të fizikut të saj joshës, por edhe kur t’i ketë humbur këto hijeshi, ai me të do të jetojë deri në lumturinë e përjetshme. Edhe më me dëshirë të thellë do të vazhdojë shoqëria e tyre dhe nderi i saj do të ruhet jo vetëm në kohën e bukurisë së saj, por edhe kur të jetë plakur dhe kur të shëmtohet, do të vazhdojë nderi, dëshira serioze dhe respekti i burrit për bashkëshorten. Dihet se gruaja ndaj njerëzve të tjerë për të ruajtur nderin e burrit të vet, duhet të mbrojë besnikërinë dhe bukurinë e saj, që janë të paracaktuara vetëm për të shoqin. Ndryshe, fiton pak dhe humbet shumë. Feja ua këshillon të jenë të barabartë me cilësi që përpu-then. Ky ekuilibrim dhe përputhje është i palëkundur kur bashkohen dy karaktere fetare.

Lum ai burrë, që ka pasur fatin të martohet me një grua besimtare, që edhe ai të mund të ndjekë rrugën e saj. Për të mos e humbur gruan e tij në jetën e përjetshme edhe ai bëhet besimtar.

Fatbardhë është edhe ajo grua që ka gjetur burrin besimtar dhe thotë: “Aman të mos mbetem pa burrë në jetën e mëpasme”. Prandaj përpiqet ta arrijë atë, duke u bërë një grua e devotshme.

Mjerë ai burrë që për të hyrë në mëkate, e humbet gruan e tij të devotshme. E pafat është edhe ajo grua që nuk e ndjek burrin e vet, i cili frikësohet nga All-llahu xh.sh., duke e humbur atë në jetën e përjetshme.

Fatbardhë është edhe ajo grua që ka gjetur burrin besimtar dhe thotë: “Aman të mos mbetem pa burrë në jetën e mëpasme”. Prandaj përpiqet ta arrijë atë, duke u bërë një grua e devotshme.

E treta; jeta e lumtur në një familje bëhet kur të dy partnerët janë besnikë ndaj njëri-tjetrit, duke treguar dashuri dhe respekt të ndërsjelltë bile edhe në gjendjet e papritura të jetës. Këtë nder dhe këtë respekt më së shumti e shkatërron mosmbulimi i gruas ndaj burrave të huaj. Në dhjetë gra, vetëm njëra mund të dalë që nuk mund të shohë tjetërkënd më mirë se burrin e vet dhe nuk mundohet të tërheqë lakminë e burrave të tjerë, kurse nëntë të tjerat, mundohen të ndjellin dëshirën e tyre. Prej njëzet burrave, vetëm njërit i duket më e bukur gruaja e tij. Në këtë mënyrë jo vetëm nderi midis tyre cënohet, por këto pasione bëhen shkak që të lulëzojnë veset e fëlliqura dhe dëshirat e shfrenuara të tyre. Kështu: Njeriut ndaj motrave të veta nuk i ngjallen epshet, sepse fytyrat e tyre mbajnë vulën e afërsisë me vëllezërit e tyre. Mëshira e vëllait ndaj të afërmit ia thyen atë dëshirë të keqe. Por këmbët e motrës ngaqë nuk e mbajnë atë dallim, me fe është e ndaluar të shpallen ndaj vëllait, sepse ajo për ndjenjat e epshit dhe vesit është një katastrofë e madhe. Vula e fytyrës së motrës prej së largu lexohet, por kofsha nuk e ka atë shans, sepse ka rënë në një pozitë me vajzat e huaja. Tani e kuptoni më mirë se një motër nuk pajtohet me nderin e femrës, që të zbulojë pjesët e trupit vetëm përjashta, por edhe ndaj vëllait të vet nuk ka leje të tregojë kofshët. Pra një motër që ruan nderin femëror, kurrë nuk duhet të bëhet shkak i katastrofave familjare. Vetëm mendimi për këtë fakt të trishton. E katërta: Është e ditur se kushdo ka dëshirë ta shtojë dhe trashëgojë fisin e vet. Nuk ka asnjë shtet apo popull në botë që të mos dëshirojë shtimin e gjeneratave. Edhe Pejgamberi (a.s.) në hadithin e tij ka thënë:

(1) نَاكُوهَا تَكَاثَرُوا

Lakuriqësia e grave përkundrazi martesën e shmang, sepse asnjë i ri i shthurur dhe vagabond nuk e dëshiron martesën dhe nuk ka dëshirë që të martohet me një vajzë si veten e vet të pandershme. Ngaqë nuk do të martohet me një vajzë të tillë gjysmë lakuriqe dhe të rrugëve, mund të ngelë edhe beqar. Gruaja nuk ka forcë që ta mbajë nën sundim burrin, por megjithatë ajo është si një “ministre e brendshme”, sepse shpenzon dhe mbron mallin dhe pasurinë së bashku me sendet që ka siguruar burri i saj. Nga kjo kuptohet se vlera më e madhe e gruas është besnikëria ndaj të shoqit. Një grua që shpërdoron këtë besim, kurrë nuk mund të mbrojë interesat e burrit të vet dhe e bën të vuajë shpirtin e tij të ndjeshëm. Tek burri gjenden dy cilësi të vjera; trimëria dhe bujaria, të cilat po të ekzistojnë ato tek gratë, kjo do ta dëmtonte shumë besnikërinë, duke kaluar në amoralitet dhe shthurje. Burri nuk është i detyruar të rrijë në shtëpi dhe të dëgjojë çdo fjalë të gruas, ndoshta i duhet ta mbrojë atë me një mëshirë dhe respekt të konsiderueshëm. Prandaj burri nuk është i detyruar të mos dalë nga fjala e gruas. Po që se i del e nevojshme, ai edhe mund të

martohet me ndonjë grua tjetër. Vendet tona nuk i ngjajnë Europës, sepse atje në një mënyrë shumë të tmerrshme dalin në duel për të mbrojtur nderin e tyre. Sepse në disa vende të Europës gruan e ndershme të dikujt nuk mund ta vështrosh para se të vendosësh qefinin në qafë.()

Europa është një vend i ftohtë me klimë të ashpër dhe natyra e europianëve është e vranët. Vendet aziatike, pra kontinenti i muslimanëve, në krahasim me Europën është një kontinent i ngrohtë. Është vërtetuar se gjeografia e vendosjes së njerëzimit luan një faktor të rëndësishëm dhe ndikues tek njeriu. Duhet ditur se në vendet e ftohta zbulimi i grave nuk luan ndonjë rol të dukshëm dhe pamja e këmbëve-kofshëve nuk tërheq vëmendjen aq sa tek ne. Në këtë arsye nuk ka shumë abuzime tek gratë. Për kontinentin e ngrohtë zbulimi i gruas e shtyn ndjeshmërinë e mashkullit dhe i prek ndjenjat e tija, duke e shtyrë në rrugën e shthurjes, gjë që degjeneron brezat e ardhshëm dhe dobëson fuqinë e një populli. Nevoja e bashkimit të çifteve normalisht mund të bëhet çdo muaj ose çdo njëzet ditë, kohë që është plotësisht e mjaftueshme. Duke qenë e zhveshur gruaja që ecë përjashta, bëhet shkak për të tjerët që me gratë e veta të bëjnë bashkime më të shpeshta. Kështu duhet të marrësh parasysh edhe këtë se, burri me gruan e tij s'mund të bashkohet kur të dojë, sepse periudha e zakoneve të grave zgjat deri pesëmbëdhjet ditë, arsye kjo që myslimani duhet të ndahet nga bashkëshortja e vetë dhe në këtë mënyrë lakuriqësia e jashtme duke thyer ligjin e All-llahut i shtyn të bashkohen më shpesh duke iu futur rrugës së shthurjes.

Për nga ana e lakuriqësisë: Gratë e qytetit nuk mund të krahasohen me ato të fshatit. Gratë e fshatit, meqenëse janë të thjeshta dhe jo aq të bukura nga lodhja fizike dhe nga punët e rënda, nuk kanë kohë t'i kushtojnë rëndësi bukurisë. Këto punëtore të pamëkatshme nuk janë nazike si ato të qytetit, prandaj edhe pse nuk mund të mbulohen ashtu siç duhet nuk i ngacmojnë dëshirat epshore të burrave. Plus kësaj, në fshat shumë të paktë janë rrugaçët dhe vagabondët dhe shkatërrimi i moralit tek ata është në 10% dhe bie menjëherë në sy dhe për këtë arsye nuk mund të krahasohen me ato të qytetit.

Kjo pjesë është marrur nga libri Mektubatë (Letrat).

LETRA E SHTATË

(1)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا

Të nderuar vëllezërit e mi!

Me anë të Hafizit të Shamit keni pyetur dy gjëra: Pse Pejgamberi (a.s.) u martua me Zejnepen r.a.? Sepse hipokritët dhe mosbesimtarët po e kritikonin shumë duke i thënë se këto marrëdhënie kryheshin nga dëshirat epshore.

Përgjigje: Kurrë nuk mund të jetë e mundur! Për një person të ndershëm, që po të shohësh lartësinë e tij të merren mendtë, dora e dyshimeve të thjeshta, nuk mund të arrijë kurrë atje. Nga dëshmitë e miqve dhe të armiqve, nga pesëmbëdhjetë vjet deri në dyzet, ka jetuar me një nder të jashtëzakonshëm, pikërisht në moshën kur epshet janë më të ndezura. Në moshën njëzetepesë vjeçare, Ai është martuar me Hz. Hatixhenë (r.a.) (e ve dhe e moshuar), të cilit i ka mjaftuar. Në moshën dyzet vjeçare, kur vrulli i epsheve i ka rënë, u martua me gra të tjera. Kush ka mend sa një kokërr gruri, patjetër e kupton qartë se këto martesë nuk kanë qenë si një shtysë e epshit, por kanë rrjedhur nga detyrimet e rëndësishme të Pejgamberit (a.s.). Ky është edhe shkaku që profetësia e Pejgamberit (a.s.) e nevojit, si me vepra, ashtu edhe me fjalë dhe pozitë, që Ai të jetë Kurora e Ligjeve të fesë, deri në ditën e kijametit. Qartësia e fesë Islame buron nga jeta e Tij. Fytyra e fesë Islame është ajo e popullit. Gjysma e ligjeve të fesë, rrjedhin nga gjendja sekrete e familjes, që bartin gratë e pastëra të Pejgamberit (a.s.). Kjo situatë e bën të nevojshme martesën me më shumë se një grua. Kur ta lexojmë historinë e fesë Islame e shohim shumë qartë se gjysma e kushteve të jetës familjare, faktikisht ku kanë marrë shembull karaktere të ndryshme të racës njerëzore, ka rrjedhur nga gratë e pastërta të Pejgamberit (a.s.). Janë pikërisht këto arsye që e bëjnë të nevojshme martesën e Tij me më shumë se një grua. Qenia me karaktere të ndryshme të tyre u përgjigjet nevojave të të gjitha racave deri në ditën e kijametit. (Tani t'i përgjigjem pyetjes për martesën e Hz. Muhammedit (a.s.) me Zejnepen). Në pjesën e parë të “Fjalës së Njëzetepesë”, tek shembulli i tretë, hidhet dritë me ajetin:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ
(1) وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

Ajeti i shpreh domethëniet e tij sipas, shtresave të njerëzve, me kuptime të ndryshme, sipas psikologjisë së njerëzve. Shumë shtresa njerëzish, prej këtij ajeti kanë nxjerrur kuptime të ndryshme. Njëri ka thënë kështu: “Pejgamberi (a.s.), duke kryer shërbimin, Zejdit mundet t'i ketë thënë: “O bir!...”, por kjo nuk do të thotë se Zejdi është djali i Tij. Të gjithë myslimanët, janë shpirtërisht bijtë e Pejgamberit (a.s.), traditë që vazhdon edhe sot e kësaj dite. Pleqtë të vegjëlve, duke u nisur nga kjo traditë u thonë: “O bir...”. Kështu edhe me Hz. Zejnepen, ajo pasi u divorcua me burrin e vet (Zejdin), Pej-gamberi (a.s.) me urdhër të All-llahut xh.sh., u martua me të. Këtë fakt All-llahu xh.sh. e ka vërtetuar me ajetin:

(1) **وَزَوَّجْنَاكُمَا**

Dhe në këtë mënyrë ata u martuan. Kuptohet se për të mos lënë asnjë pikë dyshimi për mendimin e thjeshtë, kjo martesë ndryshon nga të gjitha martesat sepse është realizuar me kontratimin qiellor dhe u kurorëzua me gjykimin e caktimit të Zotit xh.sh.. Pejgamberi (a.s.) ka qenë i detyruar që t'i përulet këtij obligimi të Zotit xh.sh.. Pra ta kuptoni se kjo martesë nuk është realizuar me shtysë të nefsit.

Këtë urdhër të caktimit të Zotit xh.sh., për normalitetin e jetës shoqërore e vërteton edhe ky ajet i famshëm:

(1) **لَيْ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ**

Kështu të mëdhenjtë të vegjëlve, kur u thonë “...o bir..”, nuk duhet të kuptohet sikur duke i thënë gruas nënë të bëhet shkak që ajo t'i bëhet haram këtij burri. Pra pse i ka thënë një i moshuar një djali, bir, gruaja e tij t'i bëhet haram. Profeti, me profetësinë e tij, meqenëse ka të drejtë që t'i thojë popullit “bijtë e mi, kjo nuk do të thotë se i gjithë populli janë “fëmijët” e Tij, gjë që do ta ndalonte të martohej me vajzat e popullit, sepse do t'i kishte në gjak ato. Në një drejtim tjetër, ky kuptim del prej ajetit të mëparshëm. Një sundimtar i madh, shtetasit e tij i trajtonte me një përkujdesje dhe mëshirë prindërore. Ky sundimtar që ka një mëshirë të shenjtë dhe i ndihmon shpirtërisht nënshetasit e tij, me këto ndjenja ndaj popullit, ai njëqind herë i tejkalon prindërit e vërtetë të tyre. Në përgjithësi në popull thuhet kështu: “është bërë si një baba i vërtetë”. Po si i bëhet që duke qenë si prindi i tyre, të martohet dhe të bëhet burri i “bijave” të veta?. Kur'ani i Famshëm duke sqaruar këtë keqkuptim të pavend, u thotë: “Pejgamberi (a.s.) me mëshirën e detyruar nga All-llahu xh.sh., na mëshiron edhe neve duke vepruar si një baba i mirë dhe i sjellshëm. Meqenëse është edhe Pejgamberi juaj, ju jini bijtë e tij. Kjo nuk do të thotë se nga pikëpamja e gjakut ai me të vërtetë është babai i juaj, që pastaj të mos ketë asnjë të drejtë të martohet me vajzat tuaja. Në qoftë se Ai të thotë “bir”, nuk do të thotë se jemi bijtë e tij të vërtetë”.

Elbaki Huuelbaki()

Said Nursi

Kjo pjesë është marrë nga libri “Debate”

Pyetje: Përse disa filozofë europianë, hedhin baltë mbi pikëpamjesn e kulturës së fesë Islame, duke thënë se nuk pajtohet me kulturën e qyte-tërimit, martesë me më shumë se një grua, duke parashtruar në këtë mënyrë dyshime dhe paqartësi?

Përgjigje: Si përmbledhje po jap vetëm një anë të këtij problemi, megjithëse kisha ndërmend ta shtjelloja gjerësisht.

Gjykimet e fesë Islame ndahen në dy drejtime:

I pari: Drejtësia e kësaj feje ndërtohet mbi “Bukurinë e pastër” dhe “Dobitë e Kulluara”.

I dyti: Drejtësia është për të realizuar jetën e popullit. Domethënë nga shfrytëzimi tiranik dhe i egër, kjo drejtësi këtë situatë e transformon në “ehueni sherr” (pak të keqe). Mbase nuk është në gjendje të realizohet në mënyrë të përkryer, por sidoqoftë, e sjell atë në një gjendje pak më të mirë, që mund të jetë e pranueshme për të gjithë, duke e shndërruar në një shkallë ku merret formimi i duhur. Është e kuptueshme se për të drejtuar jetën e një populli duhet të kishe parasysh kohën dhe vendin e tij. Natyrën dhe cilësitë e një populli nuk mund t’i ndryshosh përnjëherë, por do të duheshin shumë vjet, për të ndryshuar të gjithë tërësinë e tij me një tjetër. Prandaj drejtësia e fesë Islame, kurrë nuk i robëron popujt. Ndoshta prej shkallës së egërsisë, i afron drejt një civilizimi, që mund të jetë e pranueshëm. Nga më e keqja e sjellë në një pozicion të ndërmjetëm. Kur të shihni kushtet, do të bindeni logjikisht se çështjen e martesës me katër gra, feja Islame prej një nuk e ka ngritur në katër, por nga tetë-nëntë, këtë numër e ka zbritur në katër. Siç e thamë edhe më parë, për t’u martuar me më shumë se me një, kjo fe ka parashtruar kushte shumë të rënda. Kush i mëson ato e sheh se nuk është e lehtë të martohesh më tepër se me një.

(PJESA E TRETË E “FJALËS SË TRIDHJETË E DYTË”)

Tema e dytë e “Notës së Dytë”

Përfaqësuesi i mosbesimtarëve, kur mbeti pa rrugëzgjidhje dhe ra i mundur tha:

“Unë kënaqësinë e jetës sime, lumturinë e kësaj bote, përparimin e qytetërimit dhe përsosmërinë e teknikës, e gjeja në vetvete tek mosvlerësimi i jetës tjetër dhe tek mosnjohja e Zotit xh.sh.. Kur adhuroja botën dhe kur ndihesha i lirë duke mos iu përrulur kujt dhe kur besoja në aftësinë time, me ndihmën e shejtanit kam tërhequr shumë njerëz pas vetes dhe vazhdoj akoma.

Në emër të Kur'anit them: “O ti njeri i pafat! Ty po të drejtohem! Mos dëgjo përfaqësuesin e rrugaçëve, por po qe se e dëgjon atë , atëhere dëmi yt do të jetë aq i madh, sa kur ta mendosh atë, zemra dhe shpirti do të të trishtohen sa nuk bëhet më. Ti ke përpara dy rrugë:

Njëra, ajo që po të tregon përfaqësuesi i mosbesimtarëve; tjetra, është rruga e lumtur që të tregon Kur'ani i Bekuar. Tani krahasimin e këtyre dy rrugëve veçanërisht e kemi paraqitur tek “Fjalët e Vogla”. E ke parë dhe e ke kuptuar, që përsëri ka ardhur rasti, t'i krahasosh dy rrugë të tilla. Rruga e mosbesimit dhe e mëkateve njeriun e dobët dhe të paaftë e zhduk, ku është i angazhuar me pesha të rënda dhe të hidhura e të panumërta, që e fundosin krejt. Sepse në qoftë se njeriu nuk e njeh dhe nuk mbështetet në Krijuesin e vet, atëhere ai duke qenë një krijesë e dobët, e pafuqishme ndaj nevojave të panumërta dhe i varfër, si dhe një krijesë që në çdo rast përballohet me mo-mentet e fatkeqësive të pallogaritura, mosbesimi atë e kthen në një kafshë të përkohshme, që vazhdimisht vuan ndarjen nga mirësitë e botës. Ai ndëshkohet dhe më në fund ndahet nga dashamirët dhe të afërmit, dhe atëherë në të vërtetë vetë shkon drejt errësirës së varrit.

Pra mbi këtë fatkeq gjatë jetës së tij mbisundon vetëm një vullnet i vogël, një aftësi e paktë, një moshë e shkurtër, një jetë me brenga dhe një logjikë e shuar. Me këtë jetë të pavlerë ai mundohet të përballojë qëllimet e së ardhmes dhe ngjarjet e hidhura. Mosarritja e qëllimeve që ka, atë e zhduk rëndë, për arsye që dihen dhe ndoshta për një minutë merr fund. Po ky njeri, megjithëse nuk ka aftësi për të mbajtur trupin e vet, merr mbi shpinë dhe mbi kokën e vet, botën gjigande. Akoma pa shkuar në ferr, ai vuan torturën e ferrit (xhehennemit). Pra nga dehja e pakujdesisë, nuk e ndjejnë këtë dhimbje të tmerrshme dhe këtë torturë pikëlluese, vetëm për një kohë të shkurtër. Kur t'i afrohen varrit përnjëherë do të ndjejnë dhimbjen e madhe. Në të vërtetë kush nuk pranon se është rob i All-llahut xh.sh. e quan veten pronë të tij. Kurse në këtë jetë ekzistojnë stuhi të fuqishme. Kush është ai që me këtë vullnet të dobët dhe me këto aftësi të kufizuara, në këtë botë me stuhira do të mund të vazhdojë jetën që vazhdimisht përballohet me armiqtë e panumërt, që fillojnë nga mikrobi i vogël dhe deri tek tërmeti? Ata janë gati ta sulmojnë dhe po qe se kësaj gjendje i shton grupet e armiqve dhe hidhërimet e tjera që i shkakton si p.sh. nga imagjinata e vdekjes, ai shqetësohet tmerrshëm dhe atëhere e kupton më mirë se çfarë ndëshkimi e pret mosbesimtarin. Gjendjes së saj të tmerrshme do t'i rreshtojmë akoma vetëdijen, që e ka lidhjen me jetën njerëzore si dhe me të gjithë botën. Ti me këto brenga të tmerrshme duhet të mbështetesh tek një Zot xh.sh., që në të gjithë botën përdor funksionet absolute, si emrat: Alim, Kadir, Rrahim dhe Kerim, që kanë kuptimin: i Ditur, i Fuqishëm, i Mëshirshëm dhe Bujar. Mendimi i tij çdo gjë e konsideron të rastësishme, apo që e ka krijuar natyra. Me këtë besim ti o njeri, nga frika e botës dhe gjendja njerëzore do të zhdukesh vazhdimisht. Hidhërimet e tua po u shton edhe të tjera si tërmetet, stuhitë, sëmundjet ngjitëse, uria, ndarja nga kjo jetë, si dhe ndonjë fatkeqësi tjetër edhe më e madhe, ty do të të zhdukin. Këtyre hi-dhërimet po t'u shtosh edhe ato që nuk i për-mendëm, merre me mend se me çfarë telashesh do të përballohesh.

Tani duhet ta pranosh se ky njeri nuk duhet të të dhimbset, sepse nuk e meriton dhimbshurinë, sepse këtë gjendje të tmerrshme e ka kërkuar vetë. Ky i ngjan atij krahasimit me ata dy personat që kemi treguar në “Fjalën e tetë”, kur ranë në pus. Kështu një njeri hyn në një kopësht të bukur, ku ka gostitje të bollshme midis shokëve të dashur, ku zhvillohen lojëra zbavitëse, ekspozohen gjellë të shijshme dhe të shumëllojshme e të lejuara, por nuk kënaqet, dhe shkon e pi verën e ndyrë dhe haram, që e bën pijanec. Në këtë mënyrë ai e imagjinion veten në mes të dimrit, në një vend të ndyrë dhe në mes të egërsirave. Pikërisht ky njeri, do të bërtasë duke u dridhur, por askujt nuk i dhimbset. Sepse dashamirët e tij fisnikë, ai i konsideron egërsira dhe fillon t'i shajë e t'i fyejë. Edhe enët e bukura dhe të vyera i imagjinion si copa guri, gjellët i derdh dhe enët i thyen. Kuvendimin dhe librat e bukur me faqet plot kuptim, duke i konsideruar si gjëra të pakuptimta dhe të thjeshta, i shqyen dhe i hedh nën këmbë duke vazhduar më tej. Ky njeri nuk të

dhimbset fare, por ndoshta për të do të thuash se e ka merituar një dënim të rreptë. Po kështu edhe dashakeqësia e njeriut që e ka zgjedhur vetë atë, e shtyn të futet në rrugën e mosbesimit, si të dehur dhe rrugaçë të çmendur. I mjeri, nuk po bindet për Mjeshttrin e Ditur që është Zoti xh.sh. i kësaj bote, të cilën e ka krijuar si një vend të gostive të bukura. Ai duke i imagjinuar se këto qenie janë të rastësishme, apo që ato i ka krijuar natyra, nuk mundet ta kuptojë se të gjitha qeniet janë reflektime ku pasqyrohen të gjitha Emrat e Bukur. Me kalimin e kohës ato e kryejnë detyrën dhe shkojnë në vende të padukshme. Zoti xh.sh. ato i ka dërguar për t'i freskuar dhe çliruar vendin për ato që ka caktuar që më parë. Këtë të vërtetë ky i çmendur nuk po e kupton dhe gjendjen ku ndodhet e quan si një zhdukje dhe shkuarje drejt asgjësë. Të gjithë zërat që janë si një “tesbih” ndaj All-llahut xh.sh. ai i imagjinon si zëra të ndarjes dhe pikëllimit. Fagen e botës që është një shkrim dhe qëndisje e “Nakkashit” (Qendistarit) Madhështor, e imagjinon sikur është një gjë e thjeshtë dhe e pakuptimtë, bile edhe bulevardin e madh. Kurse varrin që është një rrugë për të shkuar nën Mëshirën e All-llahut xh.sh., e konsideron si një vend të errët ku zhduken krijesat e vetëdijshme. Çastin e vdekjes nuk e konsideron si një shkak dhe një ftesë për t'u takuar me të dashurit e vërtetë, por thotë se të gjitha qeniet e gjalla kanë hyrë në rradhë për t'u ndarë nga dashamirët. Kjo nuk bën gjë tjetër, vetëm se veten e vet e hedh në tortura të dhimbshme. Kështu vlerën e qenieve dhe Emrat e Bukur që janë funksionet e All-llahut xh.sh., i përçmon nëpër gjithësi dhe i mohon. Më poshtë do ta shohësh edhe vetë se ky njeri nuk meriton më mëshirë, por dënim të rreptë.

Tani o ju të paudhë që po udhëtoni nëpër rrugën e rrugaçërisë, përgjigjuni, kush shpëton prej kësaj zhdukje të tmerrshme ku keni rënë të pashpresë? Cila përsosje, cila shkencë, cili përparim dhe cili qytetërim iu shpëton? Kush është ajo natyrë që ju shpëton, cili shkak, cili shok, cila pozitë, cili zbulim i juaj, cili popull, cili kryq që ju adhuron mund t'ju shpëtojë prej vdekjes. Ju e imagjinoni atë sikur është një shkatërrim dhe një errësirë dhe nuk mundeni ta mbyllni portën e shkuarjes për në jetën e varrit, që është rruga e Mah'sherit, gjer tek ura e Siratit. Për shpirtin e njeriut që nevojiten me të vërtetë shpresa të sigurt nuk mund t'i gjeni tek ato që ju u besoni shumë, tek Artet që ato janë Mirësitë e Zotit xh.sh.. Pra në qoftë se nuk mundeni të mbyllni dot derën e varrit, patjetër nëpër të do të kaloni. Udhëtari i këtyre rrugëve mund të kalojë me lehtësi nëpër të, vetëm kur të mbështetet në një Fuqi të plotë, ku Sundimi i Tij është i aftë, të tejkalojë tej e tej rrathët madhështorë. O njerëz të pakujdesshëm, ju po ecni nëpër rrugën e mosbesimtarëve, ngaqë nuk e dini këtë thënie: “Përfundimi i dashamirësisë së pavend është vuajtje e torturës së pamëshirshmërisë”. Ju me atë dëshirë që ju ka dhënë All-llahu xh.sh., t'i doni Funksionet e Emrave të Bukur dhe aftësinë që ta njihni Atë, sepse organet e adhurimit e të falenderimit po i shpenzoni nëpër dëshira dhe vese epshore. Po që se e adhuron këtë botë, patjetër do të vuani edhe ndëshkimet e saja, sepse në vend që të doni Zotin xh.sh., ju doni vese e nefsit. Atij nuk po ia jepni dashamirësinë e vërtetë dhe nuk po mbështeteni tek Pronari i Vërtetë. Në këtë mënyrë gjithmonë do të hidhëroheni. Në vend që dashurinë tuaj t'ia kushtoni funksioneve të Emrave të Bukur, ju ia kushtuat kësaj bote. Veprat dhe Artet e Tija ia dedikuat shkaqeve të panumërta. Disa prej tyre që keni dashur shumë duke ua kthyer shpinën juve, po ikën pa e kthyer kokën dhe pa iu thënë “mirupafshim!” Disa prej tyre nuk ju njohin, por edhe ata që ju njohin, nuk iu duan që edhe sikur t'i u duan nuk ju bëjnë dobi. Vazhdimisht pa shpresë do të vuani ndëshkimin e ndarjes, sepse me mosbesimin tuaj mendoni se i vdekuri kurrë nuk ringjallet. Kjo është edhe arsyeja që shpesh torturoheni, ngaqë mendoni se dashamirët largohen njëherë e përgjithmonë. A e pe brendësinë e mosbesimtarëve që thonë se përsosmëria e njerëzimit, bukuria e qytetërimit dhe shijet e kënaqësisë, janë mbi gjithçka. Dëfrimet dhe dehja janë si një perde e përkohshme, për të mos e ndjerë dhimbjen e gjendjes së tyre. Thuaju “tuh!” mendjeve të tyre prej

maskarenjsh.

Por bulevardi i gjerë i rrugës së Kur'anit të Ndritur, me të vërtetat e besimit, ia shëron plagët nga të cilat vuajnë rrugaçët e mosbesimit. Të gjitha errësirat që të kanë mbyllur në rrugën e keqe, i shpërndan dhe i shndërron në dritë, të gjitha dyert e shkatërrimit prapësieve i mbyllë.

Kështu dobësitë, pafuqishmëritë, varfëritë dhe të gjitha nevojat e njeriut, shërohen atëhere kur ai mbështetet tek i Plotfuqishmi Mëshirëplotë dhe barrën e jetës dhe të trupit e mbështet tek Fuqia dhe Mëshira e Tij. Atëhere shpirti nën peshën e jetës nuk zhduket por e lartëson atë, duke gjetur një pozicion të lehtë. Edhe vetë e kupton se njeriu nuk është ashtu siç thojnë filozofët materialistë, një kafshë që flet, por një mysafir i të Gjithëmëshirshmit. Duhet ta pra-nosh se ti në këtë botë je një mysafir i All-llahut xh.sh., ashtu si dhe të gjitha qeniet që janë një pasqyrë e Emrave të Bukur, si dhe Artet e qendisura kaq bukur, që janë Mesazhe dhe Letra Hyjnore që freskohen vazhdimisht. Kjo pikëpamje dhe ky mendim ia shëron plagët njeriut dhe e shpëton nga shqetësimi se çdo gjë zhduket, si dhe nga ankthi i ndarjes. Besimi e shpëton edhe nga lidhja me sendet e përkohshme dhe nga errësira e imagjinatës së turbullt. Vdekjen dhe fundin e jetës (exhelin) i sheh si një mjet që do ta dërgojë në një sallon pritje dhe si një fillim për t'u takuar me dashamirët e panu-mërt. Mosbesimtarët vdekjen e konsiderojnë si një gjë të tmerrshme, që të ndan nga të dashurit e shumë. A e pe se si besimi ndarjen e shndërron në një takim, duke e shëruar këtë plagë të tmerrshme? Më mirë nuk ka se si bëhet. Ai shumë qartë vërteton se varri është një dritë për të soditur vreshtat e parajsës (xhennetit) dhe vilat e lumturisë së përjetshme. Me këtë të vërtetë e mjekon problemin më të madh të njerëzimit për jetën e varrit, që nën vështirimin e të pabesëve duket si një trishtim i madh. Në të vërtetë atë e kthen në një udhëtim gazmor, duke treguar se varri nuk është goja e dragoit, por një derë për të hyrë në vreshtat e bukura. Besimi në fenë Islame i thotë besimtarit : “Meqenëse e ke vullnetin të paktë, punët e tua lëri në vullnetin e fortë të All-llahut xh.sh.. Meqenëse e ke aftësinë të kufizuar, beso në Fuqinë e Fuqiploetit Absolut. Meqenëse e ke jetën të shkurtër, mendo se do të shkosh në një jetë të pafundme. Pra për asgjë mos u shqetëso! Meqenëse e ke logjikën të shkurtër, hyr nën Diellin e Kur'anit. Shiko me Dritën e Besimit se atëhere mendimet e tua që janë si një insekt ndriçues, secili ajet i Tij do t'i shndrisë si yje të vërtetë. Meqenëse ke shumë brenga dhe mendime të turbullta, mos u bë i pashpresë, se ty të presin sevape të panumërta dhe një mëshirë e pafundme. Po qe se ke qëllime të pafundme, duke i kujtuar ato mos u dëshpëro, se kjo botë ato nuk mund t'i konceptojë dot. Këto qëllime dhe dëshira do të plotësohen në një vend tjetër. Ti vetë ato nuk mund t'i realizosh, por dikush tjetër i plotëson”. Besimi vazhdon akoma duke na dhënë këshilla:

“O njeri! Ti nuk je pronari i vetvetes. Pronar është Ai që Fuqia dhe Mëshira e të Cilit është e Paskajshme. Pra mos e merr barrën e jetës tënde mbi vete, se më pas do të torturohesh. Këtë jetë Ai ta ka dhënë dhe beso se po të kursen shumë mirë. Përse nuk bindesh që kjo botë nuk është pa Zot dhe mundohesh që barrën e botës ta vendosësh përmbi kokë. Mos u merakos kot dhe mos mendo vetëm gjëra të frikshme. Mos kështu, se Zoti i kësaj bote është aq i Ditur, sa që në secilën vepër preferon anët më të dobishme. Meqë ti je mysafir, mos u përziej se i ngatërron më keq”.

Akoma vazhdon duke thënë se:

“Njerëzit nuk janë kokë bosh si kafshët, pa dyshim që janë nëpunës me detyra të rëndësishme dhe lëvizin nën kontrollin e Mëshirë-plotit të Gjithëdijshtëm. Pra duke menduar vështirësitë e

kësaj bote, shpirtin tënd mos e hidhëro dhe mëshirën tënde mos e prefero para Mëshirës së Zotit xh.sh.. Beso se frerin e armiqve të panumërt, që nga mikrobi i padukshëm deri tek murtaja, stuhija, apo tërmeti e ka në dorë i Gjithëpushtetshmi. Ai është “Hakim”, që vepron me një dituri të pastër dhe që në secilën vepër parapëlqen dobinë, se është i Plotmëshirshëm. Mëshira e Tij nuk sosit kurrë. Po të vësh re, në secilën punë do të shohësh një lloj Mëshire”. “Në të vërtetë kjo botë është e përkohshme, por këtu prodhohet materiali i nevojshëm për në jetën e përjetshme. Është kalimtare, por në të arrihen frutat e përshtatshme për në jetën tjetër dhe këtu pasqyrohen Emrat e Bukur të Zotit xh.sh. të Përjetshëm. Kjo jetë në të vërtetë të hidhëron shumë dhe të shijon pak, por kur kujton Më-shirën e Tij që po ta dhuron Një Mëshirëplotë i Gjithmëshirshëm, atëhere ngopesh me këto shije të vërteta. Bile edhe për hidhërimet që nuk i ke merituar fiton sevape të ëmbla. Pra rrethi i gjërave “hallall” i të gjithë qejfeve, shijimeve, kënaqësive të zemrës dhe të shpirtit të mjaftojnë. Mos hy në vende të palejuara sepse në to shpesh herë një shije e vetme të sjellë mijëra shqetësime dhe të bëhet shkak që ta humbësh shijen e vërtetë të Dhuratave të të Gjithmëshirshmit”.

Me këto tregime e kuptuat shumë mirë se për çfarë arsyeje rruga e mosbesimit njeriun e hedh në poshtërim të thellë, që është edhe problemi më i mprehtë i racës njerëzore. Prej këtij pusi njeriun asnjë qytetërim, asnjë filozofi dhe asnjë përparim njerëzor nuk mund ta shpëtojë. Me tregimet e Kur'anit të Bekuar, duhet të bindesh se kush beson dhe bën punë të mira, jo vetëm që shpëton prej pusit të thellë që përmendëm, por edhe ngrihet në lartësinë e lartësive. Këto çështje me argumente të thella Kur'ani i vërteton kur thotë se, njeriu shpëton nga ky pus i thellë, me anë të shkallëve të përparimit qytetar dhe të shkencave, me një kusht të vetëm duke e pajisur shpirtin dhe zemrën me ndjenja shpirtërore.

Besimi ia lehtëson rrugën e largët të përjetshme njeriut, sepse medoemos ka për të udhëtuar në mes të stuhive. Atij ia tregon mënyrën për të kaluar rrugën e njëmijë apo të pesëdhjetëmijë vjetëve, për një ditë. Kur'ani i Bekuar i njofton njeriut Sulltanin e Pafillimtë dhe të Pambarimtë dhe e bën atë ndaj Tij një rob të ndershëm dhe një nëpunës të bindur. Kështu që njeriu në bujtinën e kësaj bote i beson All-llahut xh.sh., udhëtimin e jetës së varrit dhe të asaj të përjetshme, do t'i kalojë me kënaqësi të zemrës, meqë detyrat i ka plotësuar, si një nëpunës i bindur i një mbreti, prandaj ky njeri në të gjitha rrethinat e atdheut, brenda kufijve të tij, me të gjitha mjetet e udhëtimit të atij vendi, aeroplan, anije dhe tren, shëtit pa kurrfarë pengese. Po kështu edhe ai njeri që i bindet Sulltanit të Pafillimtë dhe i nënshtrohet duke zbatuar urdhërat që ka dhënë Ai, megjithë kënaqësitë e kësaj jete dhe jetën e varrit, në të gjitha udhëtimet brenda kufijve të Mah'sherit, pra pas varrit në të gjitha vendet e gjera, udhëton duke shkuar në lumturinë e përjetshme me shpejtësinë e rrufesë dhe të “burakut” (Pejgamberi a.s. me të ka shkuar në miraxh). Këtë të vërtetë Kur'ani ua tregon besimtarëve dhe njerëzve të shenjtë e të devotshëm, duke ua vërtetuar me dokumente të forta. Përsëri të vërtetat e Kur'anit, besimtarëve u thonë: “O ju besimtarë! Aftësinë e dashurisë që iu ka dhuruar All-llahu xh.sh., mos e shpenzoni në vende të ndyra, të mangëta dhe të dëmshme, që nuk të sjellin fare dobi! Mos shko në rrugën e nefsit të pakultivuar që të imponon vetëm të këqija! Ato mos i prano si të dashur dhe mos adhuro veset e këqija! Ndoshta ti e ke aftësinë e një dashurie të pafundme, prandaj duhet ta shpenzosh për Atë! Ai e ka merituar me të vërtetë një dashuri të pafundme, sepse ty të ka kompletuar me mirësi të shumëllojshme. Në të ardhmen do të të kënaqë me lumturi të pafundme... jo vetëm ty, por edhe të tjerët, pra dashamirët e tu besnikë sepse edhe nga kënaqësia e tyre do të ndiesh të njëjtën kënaqësi. Sepse Ai është në shkallën më të lartë të përsosmërisë dhe pafundësisht është i

Patëmeta, i Lartësuar, i Pastër, i Pagabueshëm dhe zotëron një Bukuri që kurrë nuk zhduket. Të gjithë Emrat e Bukur (Esma ul Husna), janë në shkallën e pafundme të bukurisë dhe në secilin prej tyre gjendet Drita e Bukurisë. Parajsa (xhenneti) me të gjitha bukuritë dhe mirësitë, tregon vetëm një shkëlqim të Bukurisë së Tij të mëshirshme. Të gjitha bukuritë, hijeshitë dhe bamirësitë e kësaj gjithësie të shtynë ta duash dhe janë shenja e dëshmi të Një të Bukuri të Rallë dhe të Përsosur. Kështu Një i Tillë, Madhështia e të Cilit nuk mund të tregohet sepse është në një gradë të lartë e të papërcaktuar, të bën ta duash dhe ndaj të gjitha dashamirëve, ta preferosh Atë. Adhuroje pa gabime Atë!”

Mesazhi i Kur'anit vazhdon duke thënë:

“O njeri! Mos shpenzo aftësinë e dashurisë në vende të padobishme dhe në qenie të përkohshme, sepse ajo dashamirësia jote i takon vetëm funksioneve të Emrave të Bukur, shkëlqimet e të cilave duken në Artet e qenditura dhe në krijesat e Tij! Ato janë të përjetshme dhe të vazhdueshme. Beso se në secilin funksion të Emrave të Bukur ekzistojnë mijëra shkallë të bamirësisë dhe Bukurisë së Tij, si dhe mijëra gradë të përsosmërisë dhe dashamirësisë së Tij! Ti kujdesu vetëm për Emrin e Gjithmëshirshëm, që tregon se Parajsa (xhenneti) është një shkëlqim i këtij emri dhe lumturia e përjetshme një rreze e këtij emri. Gjithashtu në këtë botë që jetojmë, të gjitha bamirësitë dhe ushqimet janë një pikë e këtij emri”.

Tani kujdes me ajetin:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿١﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ
(1) أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ﴿٣﴾

Ky është një drejtpeshim që tregon kulmin e besimtarëve. Ajeti që vjen tregon rezultatin e përfundimit të jetës së njerëzve. Po ta vini re ajetit tjetër, thotë se:

(1) فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ

Mrekullia Kur'anore u vë vulën tregimeve tona që po krahasojmë deri tani, pra besimtarët dhe mosbesimtarët.

Të vërtetat e mrekullisë dhe të gojtarisë së ajetit të parë i kemi sqaruar gjerësisht në “Fjalën e njëmbëdhjetë” dhe kujt i intereson le t’i studjojë. Këtu do të analizojmë vetëm disa pika të veçanta të ajetit të dytë që të sqarohet kuptimi i kësaj shprehje të lartë:

Kështu: Ky ajet me një kuptim të qartë thotë: “Kur vdesin mosbesimtarët, mbi ta toka dhe qiejt nuk qajnë”. Mosbesimtarët i mohojnë detyrat e tokës dhe të qiejve, duke mos e ditur kuptimin e tyre i poshtërojnë dhe ua zbresin vlerat e tyre reale. Nuk e njohin mjeshtërinë e tyre dhe ndaj qenieve marrin pozicionin e armikut. Sigurisht për mosbesimtarët toka dhe qiejt jo vetëm të qajnë, por meqenëse kanë kundërshtuar Krijuesin i mallkojnë ato, dhe gëzohen kur të ngordhin. Në kuptimin e kundërt ky ajet thotë: “Kur vdesin besimtarët, toka dhe qiejt qajnë, sepse besimtari që ka vdekur i ka ditur detyrat, e ka vërtetuar rëndësinë e tyre dhe ka besuar se ato shprehin një domethënie, duke u thënë: “Sa bukur i ka krijuar Zoti dhe sa mirë shërbejnë nën urdhërin e Tij!” Në këtë mënyrë i kanë vlerësuar ato në shkallën e duhur në llogari të All-llahut xh.sh. dhe për dashurinë e Emrave të Bukur që pasqyrohen në Të. Nga ky sekret theksohet se kur vdesin besimtarët, tokën dhe qiejt i mbulon hidhërimi dhe ngashërehen.

Një pyetje e rëndësishme

Po thoni se dashuria nuk varet nga vullneti. Nga nevojat që kam i dua ushqimet e nevojshme dhe frutat e shijshme. Nënë, babain dhe fëmijët i dua. Gruan time e dua. Miqtë dhe dashamirët i dua. Pejgamberët dhe njerëzit e shenjtë (evlijatë) i dua. Jetën dhe rininë time e dua. Pranverën dhe sendet e bukura i dua. Si ka mundësi të mos i dua të gjitha këto? Po si i bëhet që të gjitha t'i dua për hir të All-llahut xh.sh. dhe për funksionet e Emrave të Bukur? Kjo çfarë domethënie përmban? Kërkoj sqarimin e tyre.

Përgjigje: Lexo këto katër pika!

E para: Megjithëse dashurinë nuk mund ta frenosh, pra nuk e ke në dorën tënde, të paktën vullnetin dhe fytyrën e dashamirësisë ktheje nga njëri tek tjetri.

Përshembull: Duke treguar fytyrën e shëmtuar të një dashamirësi, apo duke treguar fytyrën dashamirë të vërtetë, që pasqyrohet në një fytyrë tjetër, duke ia hequr perden, që e ka penguar pamjen e fytyrës së vërtetë, kjo fytyrë artificiale do të kthehet në reale. E dyta: Edhe pse nuk i njeh dashamirësit, nuk po të them të mos i duash, por të them që t'i duash për llogari të All-llahut xh.sh. dhe për hatër të të Dashurit të Vërtetë.

Përshembull: Ushqimet e shijshme dhe frutat e ëmbla t'i duash se ato janë dhurata dhe bamirësi të të Gjithmëshirshmit Mëshirëplotë, sepse atëhere ti do të duash Emrat e të Gjithëpushtetshmit dhe Bamirësit. Ky veprim mban vulën e një falenderimi shpirtëror. Kjo dashamirësi nuk është në llogari të nefsit, por në atë të të Gjithmëshirshmit, gjë që del në shesh kur ato i fiton me djersë dhe me lejën e Zotit xh.sh., duke iu bindur Furnizuesit. Kur i ha duke kujtuar se si dhe kush i ka krijuar, të bësh falenderimin ndaj Tij. Babain dhe nënën duaje, duke kujtuar se kush e ka dhënë atë mëshirë në duart e tyre për të të edukuar ty, atëhere ti do të duash më shumë Atë Dashamirës, që ua ka dhënë atyre këto cilësi. Pra kjo dashuri do të shkojë drejt Zotit xh.sh.. Drejtpeshimi i asaj që ke dashur për All-llahun xh.sh., del në shesh atëhere kur dihet që edhe kur plaken, ti ata i do edhe më shumë, kur e di që prej tyre nuk ke kurrfarë dobie dhe je i braktisur në vështirësi. Në këtë rast ke nderuar prindërit, pa u nisur nga gjendja e tyre fizike, por vetëm e vetëm për hir të Zotit xh.sh.. Më pas ky ajet na tregon se:

إِنَّمَا يَبْلُغُنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا
(1) فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٍ

Në pesë shkallë e fton të nderojë prindërit. Këtu kuptohet nga pikpamja e Kur'anit, se sa është e rëndësishme vlerësimi i prindërve. Përkundrazi një dëm shumë i madh do të shkaktohej në qoftë se fëmija nuk do t'i përballonte me të mirë të gjitha të drejtat e prindërve. Me që ata dëshirojnë t'i shohin fëmijët e tyre më mirë se veten, përballë kësaj sakrifice fëmija kurrë nuk duhet të ngrejë padi se i ka mbetur pa plotësuar diçka nga prindi dhe se midis babait dhe fëmijëve nuk ka asnjë arsye që të bëhen debate. Arsyet e vërteta të debatit janë xhelozia dhe lakmia, të cilat asnjë baba ato nuk i ushqen kurrë ndaj fëmijës së tij. Këto mosmarrëveshje në përgjithësi vijnë nga mosnjohja e të drejtave të njëri-tjetrit. Fëmijës tek prindërit nuk i ka ngelur asnjë e drejtë pa u plotësuar që ta kërkojë atë më pas. Edhe sikur fëmija të shohë një padrejtësi tek babai i vet, nuk ka të drejtë të ngrejë krye kundër tij. Domethënë: Kur kundërshton apo ndëshkon babain, ky fëmijë është një egërsirë, që ka marrur formën e njeriut. Tani është momenti që të tregojmë se si ta duam fëmijën. Atë duhet ta duam sepse ai është një dhuratë e të Plotfuqishmit Bujar me mëshirë, kështu që kësaj dhurate duhet t'i afroresh, ta duash, ta mbrosh dhe në këtë rast kjo dashuri të shprehet për All-llahun xh.sh.. Me këtë veprim ti ke treguar se këtë fëmijë e ke dashur për llogari të Tij. Kur fëmija vdes, ti duron dhe falenderon All-llahun xh.sh. dhe nuk bërtet i pikëlluar. Ty të takon të thuash se Krijuesi m'i dërgoi këto krijesa të dashura për t'i mbikqyrur, por unë nuk mund t'u dal zot sepse kjo është punë e Tij. Dija e Tij e Gjithanshme, kështu e ka parapëlqyer dhe prandaj e mori për ta çuar në një vend më të mirë. Duhet të themi se po qe se tek kjo krijesë në dukje ne kemi një pjesë, njëmijë pjesë të vërteta janë të Tijat. Duke iu bindur Atij, duhet ta falenderojmë me gjithë zemër.

I erdhi rradha shokëve dhe dashamirëve: Po qe se ata besojnë në fenë Islame dhe i nënshtrohen All-llahut xh.sh., atëhere ata janë edhe dashamirët e Tij. Me sekretin e kësaj Fjale të Bukur që thotë: “Duaj për All-llahun xh.sh.”; kjo dashuri në të vërtetë është treguar për Atë. Bashkëshorten nuk duhet ta duash vetëm për llogari të nefsit, por duhet ta dish që duhet dashur për shkak se ajo është një dhuratë e butë dhe nazike e Mëshirës Hyjnore. Nuk duhet ta vendosësh dashurinë vetëm në kohën e rinisë dhe të bukurisë që së shpejti do të kalojnë, por duhet të mos harrosh se bukuria më e përkryer dhe më e ëmbël e gruas është atëhere kur ajo ruan bukurinë shpirtërore, që është një dukuri e veçantë e grave. Ajo ka këto cilësi të vyera si; nazet, moralin, nderin, mëshirën, seriozitetin dhe buzëqeshjen ndaj burrit dhe të afërmëve të lejuar. Sidomos kur ajo mban mendime të larta për jetën e amshuar. Duke lulëzuar këto bukuri të mëshirës bëjnë të vazhdojë edhe bukuria shpirtërore deri në fund të jetës. Burri që e ka pikësynimin e dashurisë pikërisht tek këto cilësi, do të dijë se si t'i shpërblejë detyrimet ndaj kësaj krijese të dobët dhe të bukur. Sidomos kur i humbet bukuria fizike, ajo ka më shumë nevojë që burri t'i dalë zot. Përndryshe i humbasin të drejtat e saja.

Po qe se i duam pejgamberët dhe të gjithë njerëzit e shenjtë, duhet të duhen për arsye se janë dashamirët e All-llahut xh.sh.. Kjo dashuri duhet të ekzistojë jo për gjë tjetër, por për hir të All-llahut xh.sh., sepse ato janë dashamirët e Tij.

Jetën duhet ta duash por ajo nuk është e jotja. Atë ta ka dhënë Zoti xh.sh., si një kapital kryesor dhe si një thesar, për të fituar një jetë të përjetshme. Ai e ka pajisur njeriun me shumë mjete që të bëjë dobi dhe të përsoset vazhdimisht. Me këto mendime duhet ta duash jetën dhe ta vësh në shërbim të All-llahut xh.sh. dhe të fesë Islame, që ta shpenzosh në dobi të tyre dhe atëhere kjo dashuri ka gjetur vendin e duhur.

Të duash rininë duke e pranuar si një dhuratë të bukur të All-llahut xh.sh.. Duke e vlerësuar nga kjo pikëpamje, ta shfrytëzosh në vende të mira dhe të lejuara . Kjo quhet një dashuri dhe falënderim i natyrshëm.

Dashuria për pranverën, merr kuptim më të plotë kur atë e pranon si një qendrisje antike të Mjeshtrit të Madh, si dhe një art të hijeshuar të bukurisë së Zotit të Ndritur. Kjo do të thotë se Emrat e All-llahut xh.sh. i ke dashur në vendin e duhur. Botën ta duash se është një Arë e “Ahiretit” (Jetës së Mbrapme) dhe një pasqyrë e madhe e Emrave të Bukur të Zotit xh.sh., si dhe një vend miqsh të përkohshëm. Po qe se në këtë dashuri nuk përzihet nefsi, ajo shkon në llogari të All-llahut xh.sh.. Shkurtimisht: Botën dhe të gjitha qeniet duaji në llogari dhe në Emër të Krijuesit të tyre dhe jo në llogari dhe emër të vetë qenieve. Thuaj: “Sa mirë e ka krijuar atë Krijuesi!” dhe mos thuaj: “Sa e mirë që është!” Në brendësinë e zemrës tënde mos lejo të hyjë tjetër dashamirësi përveç Zotit xh.sh.. Brendësia e zemrës është pasqyra e Gjithëdrejtuesit dhe i takon vetëm Atij. Thuaj:

(1) اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حُبَّكَ وَحُبَّ مَا يُقَرِّبُنَا إِلَيْكَ

Të gjitha ato dashuri që njohëm deri tani po qe se shfaqen në formën që thamë, do të fitojnë një shije të ëmbël dhe pa hidhërime. Kjo është një arritje drejt një qëllimi pa pasur fare zhdukje, që shton dashamirësinë e All-llahut xh.sh.. Është një dashuri normale, që pritet nga njeriu, sepse Zoti xh.sh. e ka kërkuar atë për t'i shprehur në këtë mënyrë falenderimet e zjarrta dhe mendimet e lumtura.

Për shembull: Po qe se një mbret i famshëm ty të falë një mollë (Shënim), në të ka dy lloje shijesh. Dashuria ndaj saj ndahet në dy pjesë;

E para: Është për vetë vlerën e mollës, prandaj e do atë, por kjo shije nuk ka lidhje fare me mbretin, sepse ti kur ke ngrënë mollën nuk e ke kujtuar fare atë, por shijen e saj. Kjo gjendje nuk i ka pëlqyer mbretit dhe është mërzitur prej teje sepse shija e mollës do të jetë e pakët dhe e përkohshme. Ajo vazhdon gjerë sa të soset molla dhe jo më tepër, kurse për ty fillon mjerimi kur mendon se ke hidhëruar mbretin.

E dyta: Shija e dytë e mollës ka vlera në atë se duke e ngrënë atë mendon se kjo mollë nuk i përngjan asnjë tjetre, sepse është dhurata e mbretit dhe duhet respektuar përmbi kokë. Në këtë situatë ky njeri përballë atij që thamë më parë, e do mbretin dhe e kujton atë, kur ha mollën, që në këtë rast ka një shije të veçantë, saqë njëmijë të tjera së bashku nuk do të krahasoheshin me të. Ky shijim është një falenderim i pastër dhe tregon respekt dhe dashuri ndaj Mbretit. Njëlloj si ky shembull, po qe se të gjitha frutat dhe mirësitë i do për bukurinë dhe shijen e tyre dhe në mënyrë

të pakujdeshme i ha vetëm e vetëm për të shijuar vlerat e tyre materiale, kjo ngrënie dhe ky shijim shkon në llogari të nefsit. Duhet ta dish se këto shije mbajnë në vetvete hidhërime dhe janë të përkohshme. Po qe se këto fruta dhe dhurata i pranon si të dhuruara nga Krijuesi i Gjithësisë dhe Bamirësi i Mëshirshëm duke i vlerësuar dhe menduar se ato janë mrekulli Hyjnore, atëhere shijimi i tyre nuk ka hidhërim, përkundrazi një shije aq të mirë sa që me të gjitha shqisat duhet t'i shprehësh falenderimin. E treta: Dashuria ndaj Emrave të All-llahut xh.sh. është shkallë-shkallë. Siç treguam edhe më parë, nganjëherë duke pasur edhe dashamirësinë ndaj veprave të Tija edhe Atë vetë e do. Nganjëherë ato i do sepse janë tituj të Përsosmërisë Hyjnore. Nganjëherë njeriu vëmendjen e vet e kthen nga gjerësia e nevojave të panumërta që ka dhe duke ia atribuar ato Emrave të Bukur, ndjen dashamirësi për Ta. Pra ky i do Ato nga nevoja.

Shembull: Ti kur i mëshiron të gjithë të afërmit e tu, fukarenjtë, të dobëtit dhe nevojtarët, nuk ke vetë asgjë në dorë për t'u ndihmuar atyre dhe në moment del një njeri që i përballon nevojat e tyre. Fisnikëria e këtij personi a mund të tregohet se sa të gëzon ty. Këtë person jo për vetveten, se sa për ato cilësi të bukura fisnikërie dhe bujarie që ka, duhet ta duash.

Po njëlloj: Ti vetëm nga Emrat e Zotit xh.sh. që janë këta dy, i Gjithëmëshirshëm dhe i Plotmëshirshëm, mendo që ke dashur dhe ke ndërë mëshirë për të gjithë besimtarët, gjyshërit dhe dashamirët, të cilët All-llahu xh.sh. i ka kënaqur me të gjitha të mirat e kësaj bote. Kurse Ai do t'i kënaqë edhe në xhennetin e bukur, me ata Emra të Bukur, me të gjitha shijet e pakursyera dhe me lumturinë e pafundme. Me Emrat, i Gjithëmëshirshëm dhe i Plotmëshirshëm, All-llahu xh.sh., do të të kënaqë me tepër se sa e meriton me një dashamirësi të zjarrtë. Këtë gjë mund ta krahasosh edhe vetë, se sa nevojë kanë shpirtërat e njerëzve për këta dy Emra dhe se sa është me vend kjo fjalë fisnike që thotë: “Elhamdulil-lahi ala Rrahmanijjetih ve ala Rrahimijjetih”, që duhet kuptuar: “Falenderojmë All-llahun xh.sh. për Emrat i Gjithëmëshirshëm dhe i Plotmëshirshëm!” Ai vazhdon akoma: “Për këtë botë që konsiderohet si një lloj shtëpie e jotja, ti hidhërohesh nga shkatërrimet që i bëhen asaj, si dhe gëzohesh nga gëzimet që ndjejnë krijesat e gjalla. Me të gjitha shqisat ty të lumturojnë bukuritë dhe lumturitë e kësaj bote, sepse janë qendisur me lloj-lloj bimësh dhe krijesash, që i ka krijuar dhe edukuar me Diturinë e Tij të Kulluar Një i Gjithëditur dhe Edukator. Po qe se mendon se sa nevojë ka shpirti yt për Ta, atëherë do ta kuptosh kur vëren me vëmendje se me sa kujdes ke për t'i dashur ata, Emrat e Bukur. Të gjithë njerëzit që je interesuar dhe je hidhëruar në çastin e vdekjes nga zhdukja e tyre, Ai i ka çuar në një vend shumë më të mirë se sa kjo botë. Këtë nuk e bën tjetërkush, përveçse Një All-llah xh.sh., që zotëron tituj si Baki, Kerim, Muhji dhe Muhsin, që do të thonë, i Përrjetshëm, Bujar, i Gjithëngjallshëm dhe Bamirës. Kështu kuptove se njeriu ka nevojë për këta Tituj të All-llahut xh.sh. sepse funksionojnë në interes të lumturisë së njeriut. Dhe se për të përballuar nevoja të panumërta, ky njeri si një krijesë e veçantë dhe me cilësi të larta, ka nevojë për ndihmën e Emrave të All-llahut xh.sh. dhe për shumë shkallë të Emrave, i Gjithëmëshirshëm dhe i Plotmëshirshëm. Kur shumëfishohen nevojat lind një dashuri e zjarrtë, por kur shumëfishohet kjo dëshirë, atëhere lind një dashuri e thellë. Pra kuptove shkallët e përsosmërisë që me devotshmërinë e njeriut ndaj Emrave të Bukur, zgjidhin nyjet që pengojnë dashamirësinë ndaj Tyre. Atëhere dashamirësia ndaj të gjithë Emrave të Bukur do të kthehet tek kroi i Tyre, All-llahu xh.sh.. Për ta ilustruar këtë, prej njëmijë e një Emrave të All-llahut xh.sh. po japim një shembull: Përsëri prej njëmijë e një shkallëve të Emrave, Ad'l, Hakem, Hak dhe Rrahim (i Drejtë, Gjykatës, i Vërtetë dhe Mëshirëplotë), do të tregojmë vetëm një shkallë të tyre. Brenda

Drejtësisë dhe Diturisë së Kulluar të Zotit xh.sh., (që i përket vetëm Atij) po qe se do të njohësh Emrat, i Gjithëmëshirshëm, Mëshirëplotë dhe i Vërtetë, lexo këtë shembull:

Supozojmë se kemi një ushtri të përbërë nga katërqind kompani të ndryshme. Secila kompani e do ushqimin veç, që ta përdorë me lehtësi armën e vet, bile secili ka nevojë edhe për njëllaj ilaçi të veçantë. Por të gjitha këto kërkesa të ndryshme, është e vështirë të realizohen për të katërqind kompanitë dhe ekipet e shumëllojshme. Vetëm një mbret i mëshirshëm me aftësitë e tija të përkryera dhe me një dituri të mrekullueshme si specialist dhe me një drejtësi të jashtëzakonshme, pa ndihmën e askujt, pa u habitur fare, secilit i jep atë që i takon, si veshjet dhe ushqimet, ilaçet, armën, etj.. Dhe ec e mos u çudit, se me çfarë aftësie, drejtësie dhe fisnikërie, i ka krijuar këto punë ky mbret i mrekullueshëm! Po qe se në një batalion do të gjenden sikur edhe dhjetë individë të nacionaliteteve të ndryshme, është i pamundur pajimi i përshtatshëm i tyre sipas traditave dhe veshjeve kombëtare, meqenëse nuk është e lehtë pajimi njëllaj. Po kështu, po qe se brenda konceptit të Drejtësisë dhe Diturisë së Pastër të shkëlqimit të Emrave të Bukur, Hak dhe Rrahmanurr-rahim (i Drejtë dhe i Plotmëshirshëm - Mëshirëplotë), do ta shikosh stinën e pranverës dhe do të vëresh se sipërfaqja e tokës, si ajo e ushtrisë, është ekspozuar me kafshë dhe me katërqind mijë krijesa të shumëllojshme. Të gjitha këto grupe duke qenë brenda njëri-tjetrit, përsëri midis tyre kanë dallime esenciale, sepse u ka dhënë petka të veçanta, ushqime të ndryshme, armë të veçanta, kushte të jetesës dhe ushtrime të ndryshme. Lirimin dhe obligimin ua ka dhënë në kohë të veçanta dhe asnjëra prej tyre nuk ka aftësi për t'i siguruar vetë konditat e jetesës. Ato nuk kanë gjuhë për të kërkuar nevojat e veta me një drejtësi dhe dituri të përkryer. Me një ekuilibër të shkëlqyer Titujt dhe Funksionet e All-llahut xh.sh., Hak (i Drejti), Rrahman (i Gjithëmëshirshëm), Rrezak (Furnizues), Rrahim (Mëshirëplotë) dhe Kerim (Fisnik), pa asnjë gabim, pa i përzier me njëri-tjetrin, i rregullon dhe i kursen këta individë dhe këto vepra që s'janë katërqind, por katërqindmijë llojesh të ndryshme! Tani si ta merr mendja në këtë sipërfaqe të gjerë, që bëhen me rregull kaq preçiz këto punë të mëdha, kush përveç All-llahut xh.sh. do të kishte mundësi t'i bënte? Përveç Zotit që është Një, përveç Sundimtarit Absolut, përveç Atij, Fuqia e të Cilit arrin kudo, në të gjitha Edukimet e Tija të Matura, a ka mundësi dikush të zgjasë dorën?

Pika e katërt: Ti më pyet: Po qe se unë që të gjitha; nefsin tim, ushqimet e mia, gruan time, prindërit e mi, fëmijët, dashamirët, njerëzit e shenjtë, profetët, gjërat e bukura, pranverën dhe botën, sipas urdhërave të Kur'anit i dua, në fund të fundit, me çfarë dobish do të shpërblehem?

Përgjigje: Për të rreshtuar të gjitha dobitë e këtij veprimi, mbushet një libër i madh, por në mënyrë të përmbledhur do të shënoj një ose dy përfundime:

Së pari do të parashtrij përfundimet që merren si parapagesë në këtë botë.

Kështu siç e kam treguar edhe më parë, ato dashamirësi që bëhen në llogari të kësaj bote dhe të nefsit tënd, përfundojnë me shumë vështirësi dhe ngatërresa. Veç kësaj edhe kënaqësitë dhe lehtësirat i kanë shumë të pakta. Për shembull: Mëshira bëhet një bela e madhe edhe për faktin e dobësisë. Dashuria e djeg fort, për shkak të ndarjes që do të vijë. Shija për shkak të zhdukjes i humbet, duke iu bërë si një sherbet i hidhur. Por për shkak se nuk ke dashur për llogari të All-llahut xh.sh. dhe pa lejen e Tij, dëshira të shkon kot dhe pa dobi. Pa lejen e All-llahut xh.sh., çdo gjë kthehet në torturë dhe në asgjë tjetër.

Pyetje: Si ka mundësi të shkojë kot dashami-rësia ndaj njerëzve të shenjtë (evlijave) dhe Profetëve?

Përgjigje: Nuk kanë për të bërë dobi ashtu si tek të krishterët, që Hz. Isain e quajnë si birin e Zotit xh.sh. dhe Rafiditë që duan Hz. Alinë, për-kundër tre sahabeve të tjerë Ebubekir, Umer dhe Othmanin radijallahu anhum (mëshira e Allahut qoftë mbi ta).

Pra po qe se dashamirësitë i përdorni brenda udhëzimeve të Kur'anit dhe në llogari të dashamirësive të All-llahut xh.sh., gjë që e kthen atë në të dobishme, atëhere përfundimet e saj të bukura jo vetëm në këtë botë, por edhe në tjetrën do të fitohen. Ata që hanë ushqimet dhe frutat e shijshme duke kujtuar Krijuesin e tyre, pa kurrfarë hidhërimi bëjnë një falenderim të pastër. Po qe se ti e do nefsin tënd, duke iu dhimbsur dhe duke e edukuar atë, e largon nga veset e këqija, pra e përmirëson. Atëhere ai nuk të gllabëron në vorbullën e veseve, por ndoshta frerin e tij ti e merr në duar që të mos të çojë në vende të palejuara, por në rrugën e Zotit. Dashurinë që ke shpenzuar me bashkëshorten tënde, e ke ndërtuar mbi bukurinë e saj shpirtërore, duke menduar se këtë bukuri ta ka dhuruar Mëshira e Zotit xh.sh.. Në moshën e rinisë duke mos e përcaktuar pozicionin e dashamirësisë në mënyrë korrekte, atë duhet ta duash me sinqeritet dhe ta trajtosh me respektin e duhur, që ajo të mund të të respektojë ty. Në këtë rast respekti midis jush vazhdon deri në fund të mo-shës, pra deri në pleqëri, duke u bërë shkak që këto çifte ta kalojnë jetën në lumturi. Përkundrazi siç e thamë edhe më parë, po qe se dashurinë e shfaq vetëm për moshën e bukurisë fizike, ajo shumë shpejt do të kalojë dhe do të fillojë ankesa midis tyre. Dashamirësia e prindërve kur kthehet në llogari të All-llahut xh.sh., llogaritet si një adhurim, sidomos kur këto t'i bësh me një respekt dhe ndërgjegje të lartë dhe me një logjikë e humanizëm serioz. Kur ti dëshiron për prindërit jetëgjatësinë dhe ulesh e iu puth dorën me respekt për t'i gëzuar dhe nderuar, për shkak të këtyre veprimeve do të fitosh sevape shumë të mëdha. Ky veprim për një djalë besimtar është një lumturi e madhe. Nuk është normale që t'i duash prindërit për interes dhe me plakjen e tyre t'i përbuzësh duke menduar se ata janë shkak që jeta jote nuk po të ecën mbarë, ngaqë ata tani janë nevojtarë ndaj teje. Është një marrëzi e tmerrshme dhe një katastrofë shpirtërore, që të presësh humbjen e tyre fizike, për të shpëtuar nga vuajtjet e tua.

Fëmijën ta duash dhe të mendosh se e tregon këtë dhembshuri, duke menduar që All-llahu xh.sh. të ka caktuar si mbikqyrës për këto krijesa të dobëta. Kjo detyrë për ty është një mirësi dhe dashamirësi e pastër. Kur e gjen këtë ndjenjë, nuk vuan nga ndonjë shqetësim dhe kur vdes nuk bërtet i pashpresë. Në këtë kohë ti mendon se Krijuesi i tyre është i Gjithëmëshirshëm Mëshirëplotë dhe vdekja e tyre për ty në këtë çast është një mëshirë, duke menduar se All-llahu xh.sh., ata t'i ka dhënë ty prej Mëshirës së Tij dhe në këtë mënyrë mund të shpëtosh nga hidhërimi i ndarjes nga ata. Po qe se shokët dhe dashamirët i ke dashur për llogari të All-llahut xh.sh., ndarja prej tyre si dhe vdekja e tyre, dashamirësinë tuaj të sinqertë dhe bisedat e ngrohta nuk i zbeh. Kjo dashamirësi e sinqertë meqenëse ka qenë pa kurrfarë interesi material dhe e shtyrë nga kontaktet shpirtërore, shija e takimeve zgjatet deri në përjetësi, por në qoftë se ato nuk i ke bërë për Hir të All-llahut xh.sh., shijet e takimit vetëm për një ditë ta japin përfundimin e ndarjes së njëqind ditëve (Shënim). Dashurinë e Profetëve dhe evlijave, duhet ta keni si qëllimin e jetës së pasvdekjes, të cilën mosbesimtarët e shohin si një errësirë të thellë. Ti ata duhet t'i duash për shkak të jetës së vërtetë, sepse beson tek ekzistenca e një vendi ku tubohen trupat e njerëzve të ndritur. Shkuarja në ato vende për ty nuk është një arsye frike, përkundrazi ky vend ty të entuziazmon. Pra dashamirësia për profetët dhe evlijatë, rrjedh nga besimi në fenë Islame,

sepse ekzistenca e tyre është shkak që nuk i ka humbur shijet e kësaj bote dhe me tregimin e tyre ka shndritë jeta pas varrit deri në përjetësi. Dashamirësia ndaj tyre nuk ka qenë si ajo e të “qytetëruarve” materialistë që duan njerëz të posaçëm me mendimin që t’u plotësojnë nevojat e një jete të përkohshme, sepse pastaj do të zhduken në thellësinë e një varri të madh të së kaluarës. Vetëm mendimi i shkuarjes drejt asaj jete pa kthim, atyre ua shton hidhërimin, sidomos duke menduar se edhe njerëzit e shquar nuk kanë mundur të shpëtojnë nga zhdukja. Në këto momente atyre sa herë që iu kujtohet varri thonë: “Ah!”. Mendimin e parë të besimtarit, ua kanë shndritur profetët, duke i garantuar një besim, që shpirti do ta braktisë rrobën e trupit në të kaluarën e vet dhe do të shkojë në ardhmëri, tek salloni i jetës së varrit. Në këtë mënyrë me një qetësi të zemrës e pret ditën, kur do të shkojë në lumturinë e përjetshme. Përfundimisht besimtari nuk frikësohet kurrë nga varri, por e mirëpret atë.

Dashamirësia për sendet e bukura meqenëse është në llogari të Mjeshtrit të tyre, pra ato i ke dashur duke menduar se sa të mira i ka bërë Mjeshtri, dashamirësia me këtë mendim të jep një shije të ëmbël. Kjo shije sidomos është edhe më e madhe në rastin kur mendon se në jetën e Ahiretit do të sodisim gjërat më të vlefshme dhe të hijshme. Kurse këtu i shijojnë me të gjitha shqisat e brendshme të shpirtit duke veçuar ato gjëra që janë me mijëra herë më të bukura se sa këto që po shikon. Këto vepra atij ia hapin anët, për të parë dhe soditur veprat Hyjnore të mrekullueshme dhe gjithashtu imagjinon prej saj bukuritë e Emrave të Bukur me funksionet e Tyre, duke i hapur rrugën zemrës për të soditur Atë i Cili është Madhështor dhe i Pashoq.

Përfundim: Rininë tënde e ke dashur për arsye se ajo është një mirësi e All-llahut xh.sh. dhe në të vërtetë atë nuk e ke shpenzuar në vende të mëkatshme, ku nuk e lejon Zoti, por vetëm duke e adhuruar Atë. Duke vepruar kështu, që në moshën e rinisë ke mundur të bësh këto adhurime dhe ke siguruar frutat e përjetshme, të fituara nga kjo jetë. Ngaqë rininë e ke shpenzuar në vendin e duhur, ajo do të të lulëzojë në moshën e pleqërisë. Dalëngadalë e ditë për ditë, duke bërë adhurime dhe duke menduar se po e përfiton më tepër Mëshirën e All-llahut xh.sh., në shpirtin tënd ndjen më shumë shije dhe nuk je si ata që vajtojnë ngaqë e kalojnë rininë pa kujdes, përballë pesë apo dhjetë vjetëve të saj. Duke bërëtitur si ata nuk vajton pesëdhjetë vjet duke thënë: “...Oh i mjeri unë që më iku rinia!...” Në këtë mënyrë njëri prej tyre kishte radhitur, këto fjalë:

(1) لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ يَوْمًا فَأَخْبِرُهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِيبُ

Çfarë rezultati do t’i sjellë njeriut pranvera, sikur ai t’i dojë bukuritë e saja për hir të All-llahut xh.sh.? Po qe se kur sodit sipërfaqen e tokës mendon për Mjeshttrin e saj, atëhere shija e kësaj soditje nuk ikën. Pranvera është si një letër e qendisur plot me kuptime të shijshme, që Krijuesi yt t’i ka vënë në dizpozicion për t’i soditur në çdo çast, sepse imagjinata jote dhe periudhat e kohës të jepen për t’i freskuar si në një shirit filmi. Ti duke menduar kuptimin e bukurisë së pranverës, shijet vazhdojnë edhe më tej. Në këtë rast dashuria nuk të bëhet e mjerueshme, por si një shije e freskët të lumturon.

Po frutat e saja kur këtë botë e ke dashur për All-llahun xh.sh.? Po qe se ka qenë në Emrin e Tij, atëhere qeniet e tmerrshme të kësaj bote, të bëhen si një shok i dashur. Nëse botën e ke dashur sepse është si një arë e jetës së mbrapme, në secilin shqetësim për ty mund të bëhen nga një fidan

dhe nga një frut, për në jetën tjetër. As fatkeqësitë e saj nuk të tmerrojnë dhe as përkohëshmeria dhe zhdukja nuk të shqetëson. Periudhën e të qenit misafir që do të përjetosh në të, do ta kalosh me rehati. Përndryshe po qe se i do si ata të pakujdesshmit, mbase njëqind herë ta kam përsëritur se do të gulçasësh midis shtrëngimeve të vështira të jetës së pafrutshme.

Të tregova një për qind frutet e disa dasha-mirëve që ke dashur me udhëzim të Kur'anit, por në qoftë se nuk i përshtatesh udhëzimeve të Tij, atëherë do të përballohesh me dëmet që më parë kemi shënuar një përqind të tyre. Tani në qoftë se do që të dish me argumente të Kur'anit se çfarë përfundimi kanë në jetën e mbrapme ata që kanë dashur për All-llahun xh.sh., në vazhdim me një parathënie do të parashatrojmë nëntë shenja, të dobive të këtij veprimi në mënyrë të përmbledhur.

NJË PARATHËNIE

Zoti xh.sh. me Madhështinë Hyjnore të Tij, me Bujarinë e Mëshirshme, me Dhembshurinë Fisnike, me Fuqinë e Madhe dhe me Bukurinë e Gjithëdijshme, trupin e këtij njeriu të vogël, e ka krijuar me të gjitha ndjenjat, ndërgjegjet, shqisat dhe elemente të organeve të vogla dhe të ndryshme, si dhe me ndjenja të thella shpirtërore. Që ky njeri të mund të drejtpeshojë anët e Bamirësive të panumërta dhe mirësi të shumëllojshme, duhet njëkohësisht të pasqyrojë edhe madhështinë e Mëshirës së Tij. Ai me këto reklamime pasqyron edhe shkëlqimin e njëmijë e një Emrave të Tij, që njeriut t'ia tregojë ekuilibrimin e dashamirësive duke e tërheqë ndaj Vetes. Pra me këtë tregim duhet të kup-tojmë se për secilin element që i ka dhuruar Zoti xh.sh., të cilat janë të panumërta, Ai të kërkon një shërbim dhe adhurim të veçantë, duke pasur në dijeni se edhe shijen, hidhërimin, detyrën dhe shpërblimin do ta kenë të veçantë. Përshebull: Syri tregon shkallën e bukurisë së çdo fytyre duke u kënaqur prej tyre, si dhe me bukuritë e natyrës, që janë ekspozuar në Gjithësi në një shumëllojshmëri të mrekullueshme, nëpërmjet Fuqisë së All-llahut xh.sh.. Detyra e tij e të soditurit është për të nxjerrur në pah kuptimin e tyre. Është e njohur shija dhe hidhërimi për syrin dhe nuk ka nevojë të zgjatemi. Le të marrim p.sh. veshët. Ai duke dëgjuar llojet e zërave, me meloditë e bukura, vlerëson edhe shkallët e bukurisë së tij, si për rastin e mirë edhe për atë të botërave të frikshme. Duke bërë dallimin e tyre, ai ekuilibron dhe ndjen Mëshirën e All-llahut xh.sh..

Të përmendim organet e shqisave të të nuhaturit. Duke ndjerë të gjitha kategoritë e nuhatjeve, përcaktojnë llojet e aromave dhe të parfumeve, për të ndjerë Mëshirën e Krijuesit të tyre. Pra secili në vetvete ka një detyrë falenderimi dhe adhurimi të veçantë. Me anë të kësaj të vërtete edhe shpërblimin do ta ketë sipas realizimit të detyrës. Shqisa e shijes duke vlerësuar shkallët e shijeve të ushqimeve, pikërisht për këtë detyrë krijon një falenderim të gjerë. Të gjitha shqisat e mëdha të trupit të njeriut, si p.sh. zemra, mendja dhe shpirti, secila veç e veç, kanë detyra të rëndësishme, sepse ato ndjejnë shijet dhe hidhërimet e ndryshme të shqisave të panumërta. Pra All-llahu i Madhëruar, me Pozicionin e Tij Absolut, tek ky njeri, ka vënë që t'i shërbejnë këto shqisa dhe me të vërtetë sipas meritave, secilin do që ta shpërblejë. Siç treguam edhe më parë, përballë dashamirësive të lloj-llojshme, ta parashikojnë me ndërgjegje edhe ta marrin parapagesën. Kjo vërtetohet me argumente të forta, se çfarë rezultati merr në jetën e mbrapme. Në “Fjalën e dhjetë” (Ringjallja), sqarohet në mënyrë të përmbledhur me anë të dymbëdhjetë argumenteve të sakta, kurse në “Fjalën e Njëzetënëntë”, akoma më mirë theksohet.

أَصْدَقُ الْكَلَامِ وَأَبْلَغُ النَّظَامِ كَلَامُ اللَّهِ
(1) الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ

Me argumentet e Tij, Kur'ani në mënyrë domethënëse dhe të padyshimtë, shënon dhe vërteton ato që thamë. Nuk ka nevojë për të vazhduar më gjatë. Zakonisht edhe në të tjera “Fjalë” dhe në temën e xhennetit në gjuhën arabe, në “Pozitën e dytë” të “Fjalës së Njëzetetë” dhe të “Njëzetentë”, kemi paraqitur argumente të shumta.

Tani do të fillojmë t’i radhisim shenjat:

E para: Ushqimet e shijshme dhe frutat e bukura që ke ngrënë për All-llahun xh.sh., në bazë të argumenteve të Kur'anit, në botën tjetër, në xhennetin e lumtur edhe më mirë do të kënaqesh për ato falenderime që ke bërë këtu. Me një oreks më të madh do të shijosh dhe do të kënaqesh prej tyre. Në këtë botë për mirësitë që ke thënë: “Elhamdulillah!”, ato falenderime në atë jetë do të paraqiten si fruta të xhennetit, dhe në këtë botë që ke thënë “Elhamdulillah”, përballë këtij falemdrimi, atje ke për të ngrënë si fruta “Elhamdulillah”. Me shenja të Kur'anit dhe me transmetime të haditheve të Pejgamberit (a.s.), theksohet se këtu duke ngrënë prej Mirësive të All-llahut xh.sh., pse ke kujtuar Bamirësinë Hyjnore dhe Dhuratën e Mëshirës së Tij, këto falenderime shpirtërore atje ty do të paraqiten si mirësi tepër të shijshme.

E dyta: Për rrugën e lejuar ku e ke drejtuar nefsin tënd, pra duke mos e kryelartësuar veten dhe duke korrigjuar gabimet e bëra, je munduar dhe e ke futur atë në veprim për punët e “hajrit”. Kështu për të shpërblyer këto sakrifica, All-llahu xh.sh. në xhennet do të japë më tepër, duke marrur parasysh se ky njeri veset e nefsit i ka kthyer në Rrugën e Tij dhe për Të i ka shpenzuar. Shqisat dhe organet kush i ka përdorur me një mjet më të bukur, Bujari Absolut, atij për këtë përdorim të suksesshëm, si shprehje adhurimi, do ta shpërblejë me “huri” (vajza të bukura) të xhennetit të lumtur. Do t’i veshin atyre shtatëdhjetë lloje petkash të qendisura dhe të modeleve të larmishme. Këto vajza, huri të xhennetit, janë për të kënaqur më mirë ata që s’i kanë shpenzuar veset e epsheve në haram. Secilës “huri”, nëpërmjet shtatëdhjetë palë fustaneve, do t’u duket nyja e këmbës, Ajo do të jetë si një xhennet i vogël, për të lumturuar besimtarët që janë ruajtur nga harami. Këtë të vërtetë All-llahu xh.sh. e ka vërtetuar me shumë ajete. Kështu edhe për rininë. Kush e ka shpenzuar atë në rrugën e All-llahut xh.sh., në xhennet do të fitojë një rini të përjetshme, që nuk ka kurrë pleqëri.

E treta: Kush e ka dashur gruan sipas urdhërit të All-llahut xh.sh., pra kush e ka vlerësuar dashurinë në bazë të moralit të saj të bukur, nga ana e bukurisë shpirtërore dhe në respektin e mëshirshëm, si dhe kush e ka mbrojtur atë nga rruga e gabuar dhe e mëkatshme, Mëshirëploti Absolut këtë burrë do ta shpërblejë në jetën e lumtur. Atij do t’ia paraqesë bashkëshorten në një shkallë më të bukur se sa “huri”. Me një mjet më të përsh-tatshëm, në karrike përralore, përballë njëri-tjetrit, me një hijeshi të pa arrirë do t’u tregojnë njëri-tjetrin ato pjesë të jetës që kanë përjetuar. Ja pra në këtë trajtë do të shndërrohet dhe do t’ua paraqesë Zoti bashkëshorten tuaj, si

një vajzë që nuk mund ta imagjinosh, e butë, e ëmbël, si një shoqe të dashur, për një jetë të pambarim. Këtë e ka premtuar All-llahu xh.sh. dhe pa dyshim që Ai premtimin e mban dhe nuk e mohon!

E katërta: Dashuria për prindërit dhe fëmijët, të cilën e ka bërë për hir të Zotit xh.sh.. Më i Mëshirshmi i të mëshirshmëve, në Kur'an ka theksuar se prindërit me fëmijët edhe në qoftë se i kanë pozitat veç e veç, përsëri atë familjen e lumtur Zoti në xhennet nuk do ta ndajë, por në një bisedë të këndshme do t'i bashkojë njëri me tjetrin. Ai do t'u dhurojë xhennetlinjëve jetën që u takon. Para moshës madhore (nën pesëmbëdhjetë vjeç), siç tregon Kur'ani:

(1) وَلَدَانِ مُخْلَدُونَ

do t'i jepet një hijeshi, në një formë shumë të përsosur dhe do të lihen në prehër të nënave dhe të baballarëve për t'u kënaqur me një jetë të përjetshme. Këtë dëshirë ia plotëson atyre prindërve që janë nënshtruar urdhërave të Zotit, që tani duan të përkëdhelin fëmijët e tyre. Meqenëse u kanë vdekur fëmijët pa hyrë në moshën madhore, në xhennetin e lumtur, gjithmonë ka për të mbetur si një fëmijë i dashur. Pra në xhennet çdo gjë e këndshme është më e mirë se sa në këtë jetë. Meqë atje nuk është vend riprodhimi, mendohej se do të ishte bosh nga fëmijët dhe dashamirësia e tyre. Me tregimin e parë pamë se edhe ajo do të ekzistojë, bile në një formë më të bukur. Tani u dhamë një lajm të mirë, atyre që i vdesin fëmijët pa hyrë në moshën madhore.

E pesta: Përfundimi i dashamirësisë ndaj shokëve që janë në rrugën e Zotit xh.sh.. Ata do t'i gjeni në xhennetin e lumtur të ulur ballë për ballë në karrike të bukura, duke këmbyer gëzimet e tyre. Këtë të vërtetë Kur'ani e ka theksuar në ajetin:

(1) عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ

Pra nuk ka më mirë për njeriun kur do të ulet dhe të bisedojë me dashamirët që i ka dashur vetëm për hir të All-llahut xh.sh. njëri-tjetrit do t'i tregojnë histori të lashta për jetën e kaluar, në një vend pa brenga ku nuk ka gjë tjetër veçse kënaqësi. Kështu i gëzon All-llahu xh.sh. të gjithë ata që njëri-tjetrin e kanë dashur pa kurrfarë interesi.

E gjashta: Çfarë përfundimi ka për ata që profetët dhe evlijatë i kanë dashur siç ka thënë Kur'ani?

Megjithëse ndihma e profetëve dhe e evlijave do të vijë në ditën e mah'sherit dhe në jetën e varrit, përsëri edhe nga pozita dhe bisedat e larta të tyre do të përfitohet. Kjo Fjalë e Shenjtë përmban sekretin e vet që thotë:

(1) الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

Si shembull një njeri i thjeshtë po qe se ka hyrë në rrethin e një personi që është me pozitë të lartë, ai mund të hyjë edhe në vende të larta të atij personi.

E shtata: Po qe se i ke dashur duke menduar për Mjeshtrin e tyre pranverën dhe sendet e bukura, duke thënë se sa mirë i ka krijuar Mjeshtri Madhështor, pas këtyre mirësive do të shohësh ndihmën e Emrave të Bukur dhe pasqyrimin e funksioneve të këtyre Emrave, duke thënë se këto qenie të praruara, vetëm Një i Gjithëmëshirshëm mund t'i krijojë. Përfundimi i një dashamirësie të tillë është kështu: Në jetën e përjetshme, në xhennet, për këto krijime që i ke parë këtu, shkëlqimi i funksioneve të Emrave të Bukur shkëlqejnë më një mjet njëmijë herë më të mirë se këtu, përderisa Imami Rabbani (r.a.) ka thënë: “Bukuritë e xhennetit janë Shkëlqimet e Emrave të Bukur!...”

E teta: Në këtë botë dashamirësinë që ke treguar për të kujtuar Emrat e Bukur, është një arë dhe një pasqyrë e atyre Emrave. Përballë kësaj dashurie, në jetën tjetër i bëhet një xhennet i përjetshëm. Në këtë botë janë treguar vetëm hijet e Emrave të Bukur, po atje do të tregohen krejtësisht, me një mjet të përkryer, frutet e dashurisë së kësaj bote që ke dashur si një arë e Ahiretit, një arë që pjek vetëm fruta të xhennetit dhe kështu veprimtaria jote do të bëhet fidan për në xhennet. Veset dhe dëshirat e njerëzve këtu duke qenë si një fidan i vogël, do të lulëzojnë në xhennet në një formë më të bukur. Në këtë botë aftësia e njeriut duke qenë në formën e një fare të vogël që lulëzon shije të shumëllojshme, atje do të jepen xhennetet si shpërblim, ngaqë në këtë botë e ke përdorur në vendin e duhur dashamirësinë. Këto që treguam janë forcuar me transmetime të haditheve dhe shenja të Kur'anit, se kështu e nevojit Mëshira dhe Gjithëdija e Pastër e All-llahut xh.sh.. Meqenëse ty nuk të përfshin krimi që thotë se të adhurosh botën është faj kryesor, ndoshta ti botën e ke dashur sepse aty përfshihen dhe pasqyrohen Emrat e Bukur dhe jep prodhimin e jetës tjetër.

Ti e ke dashur këtë botë me mendimin që të bësh një adhurim dhe duke soditur ke kujtuar Atë, duke kultivuar në këtë mënyrë detyrat e kësaj bote. Duke dashur botën, me këtë mendim ke adhuruar All-llahun xh.sh.. Pra Mëshira dhe Gjithëdija e Zotit xh.sh. e bën të nevojshme, që të marrësh një shpërblim sa e gjithë kjo botë. Përsëri duke e dashur jetën e pastajme, këtu ke dashur “arën” e saj dhe ke pasqyruar dashurinë për All-llahun xh.sh. dhe Emrat e Tij. Me të vërtetë kjo vepër e do një shpërblim sa kjo botë. Ajo nuk është gjë tjetër vetëm se një xhennet shumë më i bukur se sa kjo botë që jeton.

Pyetje: Çfarë vlen gjithë ai xhenet madhështor?

Përgjigje: Sikur të ishte e mundur, me shpej-tësinë e imagjinatës, kishe ecur nëpër yje dhe do të kishe thënë, që të gjitha botërat janë të tuat. Shoqëria e melekëve, e njerëzve dhe e krijesave, këtë gjykim nuk do ta trazonin ty.

Kështu: Po qe se ai xhennet do të ishte plot me krijesa që e hijeshonin, mund të thoshe se ishte i

yti, sepse nuk të bëhet kush pjesëtar në kënaqësinë tënde. Në një hadith të Pejgamberit (a.s.) theksohet: “Disa xhennetlinjëve do t’u jepet një xhennet në gjerësinë e pesëqind vjetëve”. Sekreti i kësaj të vërtete është treguar në “Fjalën e njëzetetë” dhe në “Shkëlqimin e sinqeritetit”. E nënta: Evlijatë janë bashkuar në këtë pikë se fruti i besimit dhe i dashamirësisë ndaj All-llahut xh.sh., njeriut i garanton takimin me All-llahun xh.sh., që përbën edhe vlerën e patregueshme. Lumturia e njëmijë vjetëve të kësaj bote nuk vlen sa një “orë” e xhennetit, por edhe njëmijë vjet të jetës së xhennetit nuk vlejnë sa një orë e takimit me All-llahun xh.sh. (Shënim)

Tani e kuptove se çfarë na garanton besimi dhe dashamirësia ndaj All-llahut xh.sh., të saktësuar qartë në lajmin që na ka dhënë Kur’ani dhe Hadithi i Pejgamberit (a.s.). Në vetën e tij secili me një zell të madh ka merak për ta parë Sulejmanin Alejhisselam (një person i famshëm që është me një përsosmëri të jashtëzakonshme). Çdokush ka merak për ta parë, Jusufin Alejhisselam, që ka qenë me një hijeshi të posaçme. Çdo njeri a nuk ka vallë dëshirë t’i shohë përsosmëritë e xhennetit, që janë me mijëra herë më të larta se ato të kësaj bote? Dihet se përsosmëria e xhennetit është vetëm një shkëlqim prej bukurisë dhe përsosmërisë së Zotit xh.sh.. Se sa dëshirë duhet të kesh për ta parë Atë, për ta dashur, për t’u bërë merak dhe për ta kërkuar, nuk mund të krahasohet me asgjë.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا فِي الدُّنْيَا حُبَّكَ وَحُبَّ مَا يُقَرِّبُنَا إِلَيْكَ
وَالْإِسْتِقَامَةَ كَمَا أَمَرْتَ وَفِي الْآخِرَةِ
(1) رَحْمَتَكَ وَرُؤُوفَكَ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ
(1) وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ آمِينَ

LETRA E SHTATËMBËDHJETË()

Një ngushëllim për ata të cilëve u kanë vdekur fëmijët

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ
قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٢﴾

I nderuari vëllai im i jetës së amshuar, Z. Hafiz Halid!

Vëlla i dashur, vdekja e djalit tuaj më hidhëroi shumë! Sundimi i takon All-llahut. Gjykimit dhe Sundimit të Tij duhet t'i nënshtrohemi! I lutem Zotit, që të të japë durim dhe vdekja e djalit tuaj të bëhet për ju një dhimbje e dobishme. Për ty dhe për të tjerë njerëz të devotshëm, po jap një lajm të madh dhe njëkohësisht një ngushëllim të vërtetë. Për këtë le të hedhim vështirimin tek këto pesë pika, që shërbejnë edhe si këshilla:

Pika e parë.

﴿١﴾ وَلَدَانِ مُخَلَّدُونَ

Sekreti i këtij ajeti do të thotë: Bijtë e mysli-manëve që vdesin para se të hyjnë në moshën madhore do të mbeten si fëmijë të parajsës për-jetësisht. Prindërit nëse e fitojnë parajsën, do të jetojnë pranë fëmijëve të tyre të dashur. Ata do të jetojnë me të gjitha gëzimet dhe kënaqësitë e atjeshme. Të përkëdhelësh fëmijët është një dhuratë e çmuar për kënaqësinë tënde. Parajsa është pikërisht vendi i kënaqësive. Në qoftë se në këtë jetë të përkohshme do të dëshirosh të përkëdhelësh një fëmijë, duke përballuar për shumë vjet me radhë vështirësitë më të hidhura të kësaj bote, në jetën e Përtejme kënaqësitë e pastra do të jenë shumë herë më të mëdha dhe do të shijohen për miliona vjet. Kurrfarë kënaqësie tjetër nuk mund të zërë vendin e saj. Zoti me këtë Ajet përhap një lajm dhe një myzhde.

(1) وَلَدَانِ مُخَلَّدُونَ

Pika e dytë. Një herë një njeri ishte i burgosur. Pranë i çojnë fëmijën e tij të dashur. Babait fatkeq prania e fëmijës ia shtoi dhe ia dyfishoi hidhërimin dhe përmallimin. Kryetari i dërgon një lajmëtar të burgosurit, që t'i thotë: “Fëmijën tënd, që është një prej pjesëtarëve të popullit tim, do ta marr pranë vetes dhe do ta vendos të jetojë në një vilë të bukur. Babai i mjerë qan duke bërtitur: “Ngushëllimin dhe qetësinë që më jep djali im, s'mund të ta jap ty!” Shokët e tij i thanë: “Shqetësohesh kot. Po qe se të dhimbset djali, gëzohu që s'do të rrijë me ty në këtë burg të zi. Ai ka fatin që të jetojë me Mbretin në një vilë të bukur, i kënaqur. Kur ti për vete jeton i burgosur dhe i shqetësuar, pse nuk gëzohesh që djali yt mos të të mbetet në këtë burg së bashku me ty?! Përveç shqetësimeve që ke do të të shtohen edhe ato të djalit dhe do të vajtosh më shumë. Dërgoje atje, se ka një mijë dobi. Kryesorja është se do të fitojë mëshirën e Mbretit dhe ti mund të mbështetesh tek ndihma e Tij. Mbreti patjetër do ta dojë dhe për hir të kësaj dashurie, ndoshta një ditë do t'ju bashkojë. Ai po përpiket që djalin të mos e lërë me ty në burg, bile më vonë ty do të të takojë me të te vila, në Mbretërinë e Tij. Ai me siguri nuk do ta sjellë djalin tek ty, por do të të çojë ty tek djali, në vilën madhështore. Atje ju do të takoheni përgjithmonë. Për të ta realizuar këtë dëshirë ka një kusht: Ti duhet t'i përulesh Mbretit!”

O vëllezër! Kjo që treguam shërben për të gjithë besimtarët myslimanë. Kur ndodh që t'ju vdesin fëmijë, duhet të mendoni: Ky fëmijë nuk ka faje dhe mëkate, gjithashtu Krijuesi i Tij është një Fisnik i Madh dhe i Gjithmëshirshëm. Zoti xh.sh. e mori prej burgut të zi dhe të mjerueshëm të kësaj bote për ta çuar në parajsën e “Firdeusit”. Sa mirë!

Mendo se fëmija yt po të qëndronte në këtë botë, në një farë mënyre ti nuk e parashikojë dot se si do të ishte jeta e tij në këto kohëra të vështira. Prandaj, mos u dëshpëro për atë që të ka ndodhur!

Thuaj: “Nuk po hidhërohem shumë, sepse po ta kisha këtu para syve, për shumë vjet dashuria ime për të do të kalonte nëpër rrugë të vështira dhe të hidhura njëkohësisht. Po të bëhej i mirë, i ndershëm dhe i aftë, ai edhe mund të më ndihmonte në këtë jetë. Por me vdekjen e tij të parakohshme dhe pa mëkate ai për vete e ka siguruar njëmijë përqind parajsën. Veç kësaj ai më garanton që kur të takohemi atje, në atë vend plot kënaqësi, do të shijojmë dhjetëmijë vjet dashuri fëmijërore”. Vetë të qenurit e tij në atë banesë bën të mundur që nga kënaqësitë e përkohshme të fitosh ato të përjetshmet. Në të vërtetë, kush fiton dobinë e madhe të jetës së mëvonshme, nuk hidhërohet dhe nuk vuan në këtë jetë. Humbet një dobi, për të cilën nuk është i sigurt dhe e përqëndron mendjen dhe shpresën për të ardhmen e Përjetshme.

Pika e tretë. Fëmija yt i vdekur ishte robi, krijesa dhe dhurata e Zotit të Gjithmëshirshëm. Ai u ka dhënë prindërve fëmijën, këtë dhuratë të çmuar si trashëgimtar. Kësaj krijese të brishtë i ka vënë nënën dhe babain si kujdestar. Përkundër shërbimeve të prindërve Ai ka dhënë “shefkatin” (mëshirën), si shpërblim të menjëhershëm e të ëmbël nga Mëshira e Tij, për të qenë të dhimbshur ndaj fëmijës së tyre. Meqenëse fëmija juaj në njëmijë, nëntëqind e nëntëdhjetë e nëntë i përket

All-llahut të Plotfuqishëm, do të thotë se Ai e trajton atë sipas Mëshirës së Tij të Gjithdijshme. Tani ti që ke fare pak pjesë në të përkundër Zotit që është Pronar i vërtetë, a të ka hije të ankoresh? Mos e humb shpresën dhe mos ulëri! Jo, jo, ty nuk të ka hije, sepse kjo gjë u shkon për shtat vetëm atyre që kanë rënë në errësirën e mosbesimit.

Pika e katërt. Pra, po të mos ekzistonte jeta e Përvetshme, për hidhërimin dhe humbjen e shpresës do të kishe një farë të drejte. Meqenëse kjo botë është një bujtinë e përvetshme, atje ku ka shkuar fëmija yt do të shkosh edhe ti, edhe ne të gjithë. Kjo vdekje nuk është një fenomen i rrallë, vetëm për fëmijën tënd. Kjo është një rrugë, një bulevard i vazhdueshëm dhe ndarja jote nga fëmija nuk është e përvetshme. Në të ardhmen, në parajsë do të ribashkoheni dhe do të bashkëjetoni. Ty të takon të thuash: (Sundimi i takon vetëm All-llahut xh.sh.), fëmijën Ai ma dha dhe Ai ma mori! Përveç atyre që janë zhytur në errësirën e mosbesimit, neve na takon të falenderojmë dhe të durojmë duke thënë: “Elhamdulillah-lahi ala kul-lihalë”. Pika e pestë. Shefkati (mëshira) është një nga dhuratat më të përkryera hyjnore që ka dhënë Zoti si mjet ndriçimi në zemrën e nënës dhe të babait. Aq e madhe është kjo mëshirë, sa që ata i shtyn të sakrifikojnë edhe jetën për vogëlushët e tyre. Ajo është më ndikuese se dashuria e të dashuruarve. Pikërisht kjo mëshirë shërben si shkak për t’i afruar shumë më shpejt me Zotin xh.sh.. Dashuria artificiale pas shumë pengesave mund të shndërrohet në dashuri të vërtetë, kur e gjen Zotin Madhështor. Njëlloj edhe “shefkati” (mëshira) e prindërve pa asnjë pengesë të shërben si një mjet i pastër për t’u lidhur me All-llahun xh.sh.. Kështu të lidh dhe të pajton me Të. Babai apo nëna, fëmijën e vet e do sa gjithë botën. Kur i ikën djali apo vajza nga duart, po të jenë njerëz fatbardhë bëjnë durim dhe presin lumturinë e vërtetë në Botën Tjetër duke thënë: “Kjo botë është e përvetshme dhe nuk ia vlen ta lidhësh zemrën me të, kurse për atje ku ka shkuar fëmija ynë, edhe ne do të shkojmë, prandaj duhet shpresuar. Vetëm duke menduar kështu, mund të qetësohemi me të vërtetë”. Të pakujdesshmit janë zhytur në errësirën e mosbesimit dhe i janë shmangur rrugës së vërtetë. Ata janë të privuar nga njohja e lumturisë që përshkruam. Vetëm me shembullin që treguam mund ta krahasosh gjendjen e tyre të vështirë. Një mosbesimtar që ka vetëm një fëmijë, kur ta shohë fëmijën duke dhënë shpirt, do të përjetojë humbjen e përvetshme, sepse është ndarë nga rruga e Zotit xh.sh. dhe e fesë Islame. Duke pasur iluzionin se vdekja është asgjësim dhe ndarja e përvetshme, Ai mendon: “Fëmija im, në vend që të mbulohet me velenxën e butë prej leshi, do të mbulohet me dheun e ftohtë dhe tek koka do t’i venë pllakën e rëndë të varrit. Nga pakujdesia dhe errësira e mosbesimit këta njerëz nuk mendojnë për Bamirësitë dhe Mëshirën e Atij Bamirësi, Dhuruesit të “Firdeusit” dhe të të gjitha parajsave. Që këtu mund të kuptosh hidhërimin e pashpresë të këtyre njerëzve. Por!... Rrugët e përjetimit të kënaqësive të të dy jetëve ia garanton besimi në fenë Islame. Ja si thotë besimtari:

“Fëmijën, që po jep shpirt, Krijuesi do ta marrë nga kjo botë e përvetshme dhe do ta dërgojë në lumturinë e parajsës. Me ndihmën e kësaj fëmije prindërit do të garantojnë qënien e tyre pranë tij në Atë Jetë.”

Kjo ndarje është e përvetshme dhe besimi ynë thotë:

Mos u bëj merak, por thuaj:

(1) اَحْكُمُ لِلّٰهِ ۝ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ

dhe duro.

Elbaki Huelbaki()

Said Nursi

[Përsëri një pjesë letre, që ka të bëjë me vdekjen e fëmijëve...]

(1) بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Ky ajet ka hyrë në librin që titullohet “Ngushëllim për fëmijën”.

(2) يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وُلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ

Në disa komente është thënë se: “Në xhennet nga më të vegjlit deri tek pleqtë, secili do të bëhet nga tridhjetetë vjeçar”. Të vërtetën

(3) وِلْدَانٌ

All-llahu xh.sh. e di më mirë, por qartësia e shprehjes së ajetit: do të thotë se: Një fëmijë që ka vdekur pa qenë në moshën madhore, që nuk ka qenë i detyruar të bëjë adhurim, ai në xhennetin e lumtur gjithmonë do të jetë si një fëmijë i dashur. Por në ligjin e fesë Islame, pas shtatë vjetëve të fëmijërisë, fëmijën duhet ta ushtrojmë, për t’u shërbyer urdhërave të fesë, si p.sh. të falë namazin. Shtatë vjeç ta mësojnë dhe atë dhjetë vjeç, prindërit e kanë si obligim ta detyrojnë fëmijën që të falet. Domethënë ata fëmijë, që nga All-llahu nuk kanë qenë të detyruar për t’u falur por nga shtatë vjet deri në moshën madhore janë falur, kanë bërë adhurime ndaj All-llahut xh.sh. dhe kanë agjëruar si të mëdhenjtë, do të mbeten tridhjetë e tre vjeçar të përjetshëm, duke u shpërblyer si të moshuarit. Këtë po e sqarojmë se, disa komente kanë kaluar pa e shpjeguar këtë.

Said Nursi

Një pjesë nga “Shkëlqimi i Shtatëmbëdhjetë”

PJESA E DYMBËDHJETË

O ju shokët e mi që po i lexoni këta shkrime!

Ta dini se unë jashta traditës, të gjitha lutjet e zemrës, i nxora nga skuta e fshehtë dhe i shkrova, për shkak se kur vdekja të ma shuajë gjuhën, në vend të saj All-llahu xh.sh. të më pranojë lutjet e librit. Pendimet e gjuhës së përkohshme, me moshën e tyre të shkurtër nuk mund t’u bëjnë ballë mëkateve të mia të panumërta. Meqenëse libri qëndron gjatë, dhe vazhdon jetën më tepër se sa gjuha, unë preferova atë. Para trembëdhjetë vjetësh (Shënim), kur në përfundim të stuhive shpirtërore, të qeshurit e Saidit të “Vjetër” u shndërruan në vajtimin e Saidit të “ri” në mëngjesin e pleqërisë kur u zgjova nga gjumi i pakujdesshëm i saj, këtë lutje e shkrova në gjuhën arabe: Kuptimi i një pjese të saj është i tillë:

“O Edukatori im Mëshirëplotë! O Krijuesi im Bujar! Me keqdashjet e mia, m’u zhduk dhe m’u shua mosha dhe rinia. Si rezultat i rinisë dhe moshës time, më kanë mbetur në duar mëkatet që më shqetësojnë. Hidhërimet që më poshtërojnë dhe imagjinata që më nxjerr nga rruga, nën këtë barrë të rëndë, me zemër të sëmurë dhe me fytyrë të turpëruar, pak nga pak po i afrohem varrit. E kam parasysh se me një shpejtësi të jashtëzakonshme, pa u shmangur as djathtas as majtas, në një formë të padëshiruar, ashtu si të dashurit dhe shokët e mi që kanë vdekur më herët, po afrohem tek dera e varrit. Kjo derë është porta e parë pas ndarjes nga shtëpia e përkohshme që ndodhet në rrugën e përjetësisë. Pra për jetën e mëpasme, kjo është porta e parë. Me një saktësi të padyshimtë, u binda se kjo botë për ata që janë lidhur fort pas saj, është kalimtare, e përkohshme dhe vdes. Shumë qartë m’u shfaq se për këto qenie që janë lidhur njëra pas tjetrës, grupe-grupe, barten dhe shkojnë drejt humbjes. Veçanërisht për ata që kështu si unë mbajnë nefsin e pakujdesshëm, kjo botë është e ashpër. Të jep një shije dhe të ndjekin prapa njëmijë hidhërimet. Për një bistak rrush, më vonë të godet me një mijë shuplaka.

O Edukatori im Mëshirëplotë! O Krijuesi im Bujar! Me sekretin e fjalës së bukur që thotë:

(1) كَلَّاتٍ قَرِيبٍ

Unë që tani po e shoh se në një kohë shumë të afërt, do të vesh qefinin, duke i hipur tabutit dhe shokëve u them lamtumirë e mirupafshim! Duke u kthyer për të shkuar tek varri, tek Mëshira jote, me gjuhën e gjendjes së kufomës sime dhe me gjuhën e shprehjes së shpirtit tim, duke bërë titur të them: “Aman, o Zot! Aman, o Mennan! Shpëtomë nga marrëzitë e mëkateve të mia!”

Me qefin në kokë, arrita tek varri ku është shtrirë trupi im dhe duke shpresuar bërtas dhe e kthej kokën nga Mëshira jote: “Aman! Aman! O Hannan! O Mennan! Shpëtomë nga barrët e mëkateve!”

Hyra në varr, u mbështolla me qefin, shokët ikën dhe më lanë vetëm. Po pres, po i lutem

Mëshirës Tënde dhe me sytë e mi po shoh se shpëtim dhe mbështetje përveç se tek Ty nuk ka! Nga shija e keqe e mëkateve të mia, nga sjellja e keqe kundërshtuese dhe nga ngushtësia e varrit, me tërë fuqinë time bërtas dhe them: “Aman! Aman! O i Gjithmëshirshëm! O Hannan! O Mennan! O Dejjan! Shpëtomë nga shoqëria e keqe e mëkatarëve dhe ma zgjero vendin!

O Zot, unë vetëm tek Mëshira yte kërkoj strehim. Mëshirë, e cila përfshin të gjitha botërat. Hz. Muhammedi (a.s.) është një shkak, për të arritur tek Mëshira jote. Unë prej Teje nuk ankojem, por tek Ti padis nefsin tim!

O Krijuesi im Bujar! O Edukatori Mëshirëplotë! Një krijesa yte me emrin Said që është rob dhe arti yt, është rebel, i dobët, i pakujdesshëm, i paditur, i sëmurë, kundërshtar, plak dhe në udhë të keqe. Ai është një rob që më parë i ka ikur Zotit të vet dhe pas dyzet vjetëve i penduar, kërkon të dorëzohet tek Ti. Po kërkon të mbështetet tek Mëshira yte. Ai po i pranon gabimet e panumërta që ka bërë. Imagjinata atë e ka kredhur në sëmundje të ndryshme. Tani të përkulet Ty dhe po qe se e pranon, fale me Mëshirën Tënde të Përsosur! Kjo veti është një nga Cilësitë e Tua të Larta, sepse Ti je më i Mëshirshmi nga Mëshiruesit. Po nuk pranove, veç derës Tënde, tek cila derë të shkoj?!... Pranoj se përveç Teje nuk ka Zot tjetër që të shkoj tek Ai. Përveç Teje nuk ka të adhuruar të vërtetë, që të mund të shkohet tek Ai!...

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ
آخِرُ الْكَلَامِ فِي الدُّنْيَا وَأَوَّلُ الْكَلَامِ فِي الْآخِرَةِ وَفِي الْقَبْرِ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
(1) صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

(Nga shtojcat e Emirdagut)

Të nderuar vëllezër të vërtetë!

Sipas gjendjes së kësaj kohe, nxënës të Risale-i Nurit, më parë do të bëhen fëmijët e pamëkatshëm. Një fëmijë, në kohën e duhur të fëmijërisë, mund të marrë një mësim të fortë besimi. Pastaj në shpirtin e tij, shumë me vështirësi mund të vendosen Themelet e Besimit Islam. Po t'i lëmë për më vonë, atëhere problemi vështirësohet, ashtu sikurse ndodh me një mosbesimtar kur pranon fenë Islame. Ai egërsohet ndaj fesë. Aq më keq për një fëmijë që nuk i ka prindërit fetarë dhe e edukojnë mendjen vetëm me shkencat e kësaj bote. Në këtë rast në këtë

botë, fëmijët në vend të nderimit dhe respektit ndaj prindërve, ata do t'i neveriten dhe shpesh do të grindet, duke pritur vdekjen e tyre sa më shpejt. Në këtë mënyrë ky fëmijë bëhet një shqetësim. Për kokën e prindërve, në vend që të bëhen ndihmës të tyre, bile edhe në jetën tjetër ata bëhen akuzues duke thënë: "Pse nuk na keni edukuar me parimet e fesë Islame, për të shpëtuar besimin?"

Sipas këtyre tregimeve, më fatbardhë janë ata fëmijë që hyjnë në rrethin e Risale-i Nurit, sepse në këtë botë ata respektojnë prindërit dhe fitojnë sevape, kështu që për jetën e pastajme, bëhen ndihmës, sipas shkallës së mirësive që kanë bërë. Nxënësit e shkallës së dytë të Risale-i Nurit janë gratë, sepse ato janë krijuar të dobëta dhe vetë gjendja e tyre ka nevojë për Risale-i Nur. Vështirësitë e jetës i kanë trishtuar dhe hidhëruar në mënyrë të veçantë, por po qe se gruaja është e moshuar, kjo vepër për ato është një shpresë dhe ushqim shpirtëror. Risale-i Nur është vendosur mbi katër themele. Njëri prej tyre është mëshirimi, që ka rrjedhur nga Mëshira e plotë e All-llahut xh.sh.. Dihet se në brumin me të cilin janë gatuar gratë, Mëshira është detyra kryesore e tyre.

*

*

*

Të nderuar bijtë e mi të pamëkatshëm!

Po përpiqeni të merrni mësimet e Kur'anit. Shumë mangësi do të ketë sikur ta këndonit Kur'anin me shkronjat e reja (latine), që ua kanë mësuar në shkollë. Po të keni mundësi mos e këndonit me ato shkronja. Ta dini se dobia e të kënduarit të Kur'anit nuk është vetëm që të bëheni hafizë, apo që të fitoni ndonjë pozitë për të marrë rrogë. Ndoshta ai për secilën shkronjë, kur e këndon ka një qëllim për lumturinë e përjetshme. Me këtë këndim, ju mund të fitoni nga dhjetë deri në mijëra fruta të dobisë së xhennetit. Njeriu, qëllimin kryesor duhet ta ketë që të garantojë komoditetin e një jete të pafundme.

Nga shkolla për shkencat që studjoni, njeriu mund të garantojë një rrogë, apo një titull. Por ai nuk duhet ta ketë qëllimin vetëm për këtë jetë dhe vetëm për këtë dobi e qetësi... Po qe se Kur'anin e Bekuar që është fjala e Zotit xh.sh. e këndonit, duhet të studiosh kuptimet e Tij të Ndritura, si dhe dobitë e Tij të Pasosura. Sepse ato studime nëpër shkollë po qe se e kanë pikësynimin vetëm në këtë jetë, ato përmbajnë vlerën e qelqit, por ato të Kur'anit janë si të diamantit, që vlerat e saja kurrë nuk sosen. Në këtë rast ju do të bëheni fëmijë të dobishëm për prindërit. Ngaqë jeni të pafajshëm, mëkatet për ju akoma nuk janë shkruar. Kur ta këndonit Kur'anin, të keni këtë qëllim të cilin ua thashë dhe atëhere do të përfitonit shumë sevape. Unë ju pranoj "shakirdë" (nxënës) të pamëkatshëm të Risale-i Nurit dhe ju do të keni shansin të bëni dobi, duke u bërë pjesëtarë të lutjes së të gjithë nxënësve të Risale-i Nurit. Pra bëhuni nxënës të ndritur dhe fisnikë!

Unë ju uroj juve, mësuesin, prindërit dhe qytetin tuaj ku jeni duke mësuar Kur'an!...

Said Nursi